

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Företagsekonomiska institutionen

Redovisning av fotbollsspelare

– Hur gör man och hur bör man?

Magisteruppsats i Företagsekonomi

Externredovisning

Vårterminen 2005

Handledare:

Mari Paananen

Författare:

Andreas Troberg

Petra Forsberg

FÖRORD

Först och främst vill vi tacka alla personer som har tagit sig tid att ställa upp på en intervju. Utan Er hade vi inte kunnat genomföra den här uppsatsen. Vi vill också tacka vår handledare Mari Paananen, som genom sin snabba feedback och kritiska kommentarer hjälpte till att göra den här uppsatsen bättre.

Göteborg juni 2005

Petra Forsberg

Andreas Troberg

Sammanfattning

*Magisteruppsats i Företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet,
Externredovisning, Vårterminen 2005*

Författare: Petra Forsberg och Andreas Troberg

Handledare: Mari Paananen

Titel: Redovisning av fotbollsspelare – Hur gör man och hur bör man?

Bakgrund och problemdiskussion: Redovisningens syfte är att ge en rättvisande bild av företagets ställning och resultat. För kunskapsintensiva företag, där personalen utgör den största tillgången, föreligger dock vissa problem med att upprätthålla en rättvisande bild i redovisningen eftersom personalen inte får aktiveras som tillgång i balansräkningen. Samma problem återfinns i svenska fotbollsklubbar på elitnivå där klubbarnas största tillgång utgörs av spelarna. De spelare som i dagsläget får aktiveras i allsvenska fotbollsklubbars balansräkningar utgör endast en liten del av det totala värdet på spelartruppen. Utgångspunkten för uppsatsen är därför att undersöka möjligheten för de allsvenska klubbarna att komma närmare den rättvisande bild som eftersträvas i redovisningen.

Syfte: Syftet med uppsatsen är att undersöka hur allsvenska fotbollsklubbar redovisar sina spelare och varför. Vidare vill vi undersöka hur allsvenska klubbar genom redovisning av spelare kan uppnå en mer rättvisande bild i sin redovisning. Vi vill genom denna uppsats belysa den komplexitet som redovisning av fotbollsspelare innebär.

Avgränsningar: Trots att problematiken kring värdering av spelare återfinns i andra lagsporter, både i Sverige och utomlands, har vi valt att enbart fokusera på allsvenska fotbollsklubbar. Det är endast behandlingen av spelare i redovisningen som analyseras i uppsatsen.

Metod: Vi har inspirerats av den hermeneutiska ansatsen och valt att bygga vår uppsats på ett kvalitativt tillvägagångssätt. Av den anledningen har såväl intervjuer som analys och slutsats till stor del präglats av våra egna tolkningar och uppfattningar. Sex allsvenska fotbollsklubbar, tre revisorer samt representanter för Svenska Fotbollsforbundet och Bokföringsnämnden utgör det empiriska underlaget i uppsatsen.

Diskussion och slutsats: De flesta allsvenska klubbar utnyttjar möjligheten i Svenska Fotbollsforbundets regelverk att aktivera förvärvade spelare i balansräkningen. Ett par klubbar har genom sina associations- och organisationsformer även möjliggjort en aktivering av andra spelare. Vi står fast vid vår utgångspunkt att de allsvenska klubbarna i dagsläget inte uppvisar en helt rättvisande bild. Trots detta kan vi konstatera att nuvarande sätt att värdera spelare är det mest lämpliga i dagsläget eftersom alternativa värderingssätt inte uppfyller de krav som ställs på redovisningen.

1 INLEDNING	1
1.1 BAKGRUND.....	1
1.2 PROBLEMDISKUSSION.....	2
1.3 SYFTE.....	4
1.4 AVGRÄNSNING.....	4
1.5 CENTRALA BEGREPP.....	4
1.6 FÖRKORTNINGAR.....	5
1.7 DISPOSITION.....	5
2 METOD	7
2.1 VETENSKAPLIGT FÖRHÅLLNINGSSÄTT.....	7
2.2 UNDERSÖKNINGSANSATS.....	7
2.3 KVALITATIV OCH KVANTITATIV METODIK.....	8
2.4 VAL AV STUDIEOBJEKT.....	8
2.5 DATAINSAMLING.....	9
2.5.1 Sekundärdata.....	9
2.5.2 Primärdata.....	10
2.6 METODKRITIK.....	10
2.6.1 Validitet.....	10
2.6.2 Reliabilitet.....	11
2.6.3 Källkritik.....	11
3 REFERENSRAM	12
3.1 ASSOCIATIONSFORMER I ALLSVENSKAN.....	12
3.2 RÄTTVISANDE BILD.....	12
3.3 REDOVISNINGSTEORI.....	13
3.3.1 Kvalitativa egenskaper i redovisningen.....	13
3.4 TILLGÅNGAR.....	15
3.4.1 Värdering av tillgångar.....	15
3.4.2 Immateriella tillgångar - RR 15.....	17
3.4.3 Immateriella tillgångar - IAS 38.....	18
3.4.4 Avskrivning av immateriella tillgångar.....	18
3.4.5 Nedskrivning av immateriella tillgångar.....	19
3.4.6 Uppskrivning av immateriella tillgångar.....	19
3.5 VILKA FÖRETAG ANVÄNDER VILKA REGLER?.....	20
3.6 SVENSKA FOTBOLLSFÖRBUNDETS REGLER.....	20
3.6.1 Redovisning av fotbollsspelare.....	20
3.7 HUMANKAPITAL.....	21
3.8 SAMMANFATTNING AV REFERENSRAMEN.....	23

4 EMPIRI	24
4.1 INTERVJUER MED ALLSVENSKA FOTBOLLSKLUBBAR.....	24
4.1.1 IFK Göteborg	24
4.1.2 Landskrona BoIS.....	25
4.1.3 Hammarby Fotboll	26
4.1.4 Djurgårdens IF Fotbollsförening.....	26
4.1.5 Malmö FF.....	28
4.1.6 Kalmar FF	29
4.1.7 Sammanfattning av fotbollsklubbarnas svar	29
4.2 INTERVJUER MED REVISORER	31
4.2.1 Peter Pankko.....	31
4.2.2 Berth Hilmersson.....	32
4.2.3 Joakim Mårbring	32
4.3 INTERVJU MED SVENSKA FOTBOLLSFÖRBUNDET.....	34
4.3.1 Kjell Sahlström.....	34
4.4 INTERVJU MED BOKFÖRINGSNÄMNDEN	35
4.4.1 Catharina Pramhäll.....	35
5 ANALYS	36
5.1 HUR SPELARE REDOVISAS I ALLSVENSKA FOTBOLLSKLUBBAR	36
5.1.1 Associationsformen och dess påverkan på redovisningen	36
5.1.2 Vilka spelare aktiveras i balansräkningen?	38
5.1.3 Värderingsmetod	38
5.1.4 Avskrivning	39
5.1.5 Nedskrivning	39
5.1.6 Uppskrivning	39
5.2 HUR EN MER RÄTTVISANDE BILD KAN UPPNÅS	39
5.2.1 Rättvisande bild och användarna.....	40
5.2.2 Humankapital	40
5.2.3 Alternativa värderingsmetoder	41
6 DISKUSSION OCH SLUTSATS	44
6.1 HUR SPELARE REDOVISAS I ALLSVENSKA FOTBOLLSKLUBBAR	44
6.2 HUR EN MER RÄTTVISANDE BILD KAN UPPNÅS	46
6.3 SLUTSATS	47
6.4 FORTSATT FORSKNING.....	47
KÄLLFÖRTECKNING	48

BILAGA 1: INTERVJUGUIDER

BILAGA 2: KORT FAKTA OM DE ALLSVENSKA KLUBBARN

1 Inledning

Detta kapitel börjar med att ge en bredare bakgrundsbeskrivning till problemområdet för att sedan smalna av i en problemdiskussion. Därefter formulerar vi de frågeställningar och det syfte som denna uppsats grundar sig på. Avslutningsvis presenterar vi våra avgränsningar tillsammans med centrala begrepp och uppsatsens fortsatta disposition.

1.1 Bakgrund

De senaste decennierna har antalet kunskapsföretag ökat kraftigt. En av orsakerna är att tjänstesektorn har vuxit sig så stor. Idag bidrar tjänsteföretagen med över 75 % av BNP i många av de stora ekonomierna i världen (Bounfour, 2003). Kunskapsföretagen karaktäriseras av att humankapitalet, dvs personalen genom sina kunskaper och erfarenheter, utgör företagets största tillgång. IT-företag, revisionsföretag och konsultföretag är exempel på tjänsteföretag där personalen genererar en stor del av intäkterna. Utan personalen skulle företagen helt enkelt inte kunna fortsätta sin verksamhet (Smith & Parr, 2003).

Redovisningens syfte är att ge en rättvisande bild av företagets ställning och resultat (Årsredovisningslagen 2 kap, 3 §). Samtidigt finns det redovisningsregler som gör gällande att personalen och personalutbildning inte får aktiveras som tillgång i balansräkningen. För att en tillgång ska få aktiveras i balansräkningen krävs bland annat att företaget har kontroll över tillgången. Denna nödvändiga kontroll anses inte företaget ha över sina anställda eftersom enskilda personer när som helst kan säga upp sig och lämna företaget (RR¹ 15, 14 §). Så länge personalen finns kvar i företaget kommer den dock att generera intäkter och kunskapsföretagen står många gånger och faller med dessa intäkter. Vi ifrågasätter därför om en rättvisande bild verkligen kan ges om personalen till stor del utelämnas i redovisningen. Exempelvis har företag som Microsoft och Intel, vars största tillgångar finns i varumärket och personalens kunskaper, ett marknadsvärde som vida överstiger dess bokförda värde. I dagsläget finns det inget vedertaget sätt att representera betydelsen av personalens kunskap i balansräkningen. Därför avslöjar inte heller balansräkningen om personalen exempelvis slutar och tar med sig viktiga kunskaper och erfarenheter från företaget. En sådan händelse kan vara ödesdigert för ett kunskapsföretag (Edvinsson & Malone, 1997).

Problemet med att upprätthålla en rättvisande bild i redovisningen gäller inte enbart kunskapsintensiva företag. Samma problem återfinns i svenska fotbollsklubbar på elitnivå. Klubbarnas största tillgång utgörs många gånger av spelarna och därigenom ställs de inför samma dilemma som kunskapsföretagen. Hur ska en rättvisande bild kunna uppnås i redovisningen om en stor del av fotbollsklubbarnas tillgångar inte syns i balansräkningen?

I Sverige drivs många idrottsklubbar på elitnivå mer eller mindre som företag och klubbarnas ekonomiska situation är ständigt i fokus (Niklasson, 2005). Klubbarna omsätter större och större belopp och 2004 omsatte exempelvis Malmö FF 90 Mkr (se bilaga 2). Trots att klubbarna mer eller mindre bedriver affärsverksamhet verkar de allra flesta som ideella föreningar. Ett problem med ideella föreningar är att det inte finns någon civilrättslig lag eller tydliga redovisningsregler för denna associationsform. Svenska

¹ Redovisningsrådets Rekommendation

fotbollsförbundet ställer dock vissa ekonomiska krav på klubbarna för att de ska få spela i de högsta divisionerna. I praktiken innebär dessa krav att klubbarna, trots att de är ideella föreningar, tvingas följa samma regelverk som icke noterade bolag, dvs Bokföringslagen, Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd alternativt Redovisningsrådets rekommendationer.

Det som redovisningsmässigt skiljer idrottsklubbarna från kunskapsföretagen är att klubbarna till viss del och under vissa klara förutsättningar får aktivera spelare som tillgångar i balansräkningen (Svenska Fotbollsförbundet, 2003). Bakgrunden till detta är att det inom idrottsvärlden förekommer förvärv av spelare på ett sätt som skiljer sig från företagsvärlden. Aktiva spelare i en fotbollsklubb på elitnivå är också bundna till klubben genom kontrakt som sträcker sig över en viss tidsperiod, ofta flera år. På så sätt ges argument för att det tidigare nämnda kontrollkriteriet, åtminstone till viss del, kan anses vara uppfyllt. Spelarna har förbundit sig att arbeta för klubben under ett visst antal år på ett sätt som inte vanligtvis förekommer bland anställda på företag.

1.2 Problemdiskussion

Grundtanken med redovisningen är alltså att skapa en rättvisande bild av verksamheten. För att få en så rättvisande bild som möjligt av en svensk fotbollsklubb på elitnivå anser vi att större hänsyn borde tas till klubbarnas största tillgång, dvs spelarna. Svenska Fotbollsförbundet tillåter fotbollsklubbarna att aktivera förvärvade spelare som en tillgång i balansräkningen med avskrivning av den köpta spelaren under gällande kontrakts löptid. Avsikten är att periodisera anskaffningsvärdet över kontraktperioden för att uppnå en bättre matchning mellan intäkter och kostnader (Svenska Fotbollsförbundet, 2003).

I samband med ett spelarförvärv uppkommer det olika utgifter som kan förknippas med spelarens övergång. Vilka av dessa utgifter bör ingå i spelarens anskaffningsvärde? Att själva transfersumman, dvs det belopp som betalas till den säljande klubben, ska ingå i anskaffningsvärdet känns naturligt, men när det gäller övriga utgifter är det inte lika självklart. Inte alltför sällan finns det villkorade klausuler som gör att den förvärvande klubben måste betala ytterligare pengar till den säljande klubben beroende på spelarens prestationer, exempelvis efter ett visst antal spelade matcher eller ett visst antal gjorda mål. Bör dessa villkorade klausuler ingå i anskaffningsvärdet? Vid ett nytecknat kontrakt ingår ofta en så kallad signing fee för spelaren, en klumpsomma pengar för att han skriver på för klubben. Ska detta belopp ingå i anskaffningsvärdet? I samband med övergångar har det på senare år blivit mer regel än undantag att spelaragenter, mot en viss avgift, företräder spelarna. Ska denna avgift ingå i anskaffningsvärdet? Vidare kan det diskuteras om anskaffningsvärdet (historisk kostnad) verkligen är den mest lämpliga metoden för att värdera fotbollsspelare. Internationella redovisningsregler går exempelvis mot en successiv anpassning mot värdering av tillgångar till verkligt värde (marknadsvärde). Kanske skulle en marknadsvärdering av spelare bättre avspeglade fotbollsklubbarnas tillgångar och bättre motsvara den rättvisande bild som eftersträvas i redovisningen?

Noterbart är att det enligt gällande regelverk endast är spelare som har *förvärvats* till klubben som får aktiveras som tillgång i balansräkningen. I en fotbollsklubb består spelartruppen emellertid inte enbart av externt förvärvade spelare. Exempel på andra spelare, som alltså *inte* får aktiveras som tillgångar enligt SvFF:s regelverk, är:

- *Egna spelare* – har funnits och utvecklats i klubben sedan ungdomsåren.
- *Bosman-fall*² – en spelare vars kontrakt har gått ut får gå gratis till klubben.

De spelare som i dagsläget aktiveras i allsvenska fotbollsklubbars balansräkningar utgör i de flesta fall endast en liten del av det totala värdet på spelartruppen. Vid en närmare studie av hur stor del balanserade spelarvärden utgör av klubbarnas totala kapital kan vi konstatera att Malmö FF har klart störst andel med 31 %. Ett par klubbar har en andel på ca 10-15 %, medan flertalet av de allsvenska klubbarna har balanserade spelarvärden som utgör en mycket liten del av deras totala kapital. Örgryte IS har lägst andel där spelarvärden endast utgör en dryg procent (se bilaga 2).

För att få en mer rättvisande bild i redovisningen anser vi att alla spelare med gällande kontrakt borde aktiveras som tillgångar. För att det ska vara möjligt krävs dock en någorlunda tillförlitlig värdering av spelarna. Som tidigare nämnts är det inte alltid självklart vad som ska inkluderas i anskaffningsvärdet vid förvärv av spelare. När det gäller värdering av spelare finns det dock många andra svårigheter att ta ställning till. Hur, eller om, ska till exempel så kallade Bosman-fall värderas? Dessa spelare har kommit till klubben gratis efter att spelarens kontrakt med hans gamla klubb gått ut. Därför finns det inget anskaffningsvärde vid förvärvet, men det innebär inte att spelaren inte är värd någonting. Vad händer om en spelare under gällande kontraktstid tecknar ett nytt kontrakt som sträcker sig ytterligare ett par år framåt i tiden? Då finns det inget nytt anskaffningsvärde eftersom spelaren redan tillhör klubben. Ska något nytt belopp läggas till det ursprungliga anskaffningsvärdet och ska avskrivningstiden förlängas med den nytillkomna kontraktstiden? Liknande problematik uppstår när en spelare tecknar ett nytt kontrakt med klubben efter att det gamla har gått ut.

Det finns också en problematik kring värdering av egna spelare. Ska dessa spelare aktiveras i balansräkningen? Inte heller i detta fall finns det något tillförlitligt anskaffningsvärde. Däremot kanske spelaren inom en överskådlig framtid kan säljas dyrt till en annan klubb, eller fortsätta spela för klubben och därmed bidra till framtida intäkter. Ta Zlatan Ibrahimovic som exempel. Han kom till Malmö FF från en mindre klubb under ungdomsåren och såldes sedan vidare till Ajax för 80 Mkr. Eftersom Ibrahimovic inte var aktiverad som en tillgång i redovisningen gjorde Malmö FF en enorm reavinst under året. Malmö FF:s stora positiva resultat för året kan uppfattas som klart missvisande eftersom själva verksamheten samma år gick -16,6 Mkr (Niklasson, 2005). En användare av redovisningen, som inte besitter nödvändig kunskap i fotbollsklubbarnas redovisning av spelare, kan således vilseledas och tro att Malmö FF:s verksamhet under innevarande år gick riktigt bra. Vi ifrågasätter därför om inte den här typen av tillgångar på något sätt borde synas i fotbollsklubbarnas redovisning för att uppnå en rättvisande bild.

Genom ovanstående resonemang vill vi belysa svårigheterna i redovisningen för en idrottsklubb med ett betydande humankapital. En avvägning måste göras mellan de i vissa fall motstridiga kraven på en rättvisande bild och reglerna för redovisning av humankapital i balansräkningen. Utgångspunkten för uppsatsen är att undersöka möjligheterna för de allsvenska klubbarna att komma närmare den rättvisande bild som eftersträvas i redovisningen genom att redovisa hela sin spelartrupp.

² Se avsnitt 1.5 Centrala begrepp

Diskussionen ovan mynnar ut i följande frågeställningar som vi avser att svara på i denna uppsats:

- Hur redovisar allsvenska fotbollsklubbar sina spelare och varför?
- Hur kan allsvenska fotbollsklubbar genom sin redovisning av spelare uppnå en mer rättvisande bild?

1.3 Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur allsvenska fotbollsklubbar redovisar sina spelare och varför. Vidare vill vi undersöka hur allsvenska klubbar genom redovisning av spelare kan uppnå en mer rättvisande bild i sin redovisning. Vi vill med denna uppsats belysa den komplexitet som redovisning av fotbollsspelare innebär och därmed uppmana till debatt om hur allsvenska fotbollsklubbar bör redovisa sina spelare.

1.4 Avgränsning

Problematiken kring värdering av spelare återfinns i de flesta lagsporter, såväl i Sverige som utomlands. I denna uppsats fokuserar vi dock enbart på Sverige och använder fotbollsklubbar på elitnivå som studieobjekt, eftersom vi anser att det är där effekten är som störst. Svenska damfotbollslag på elitnivå lämnas utanför studien då de inte genererar samma omsättning som herrlagen. Även andra idrotter, som exempelvis ishockey, ställs inför samma problematik men ryms inte inom ramen för denna uppsats. Dessutom undersöker vi endast hur behandlingen av spelare i redovisningen kan bidra till att ge en mer rättvisande bild av fotbollsklubbarnas resultat och ställning. Inga andra poster i redovisningen kommer att analyseras.

1.5 Centrala begrepp

Vi vill underlätta för läsaren genom att förklara några av uppsatsens centrala begrepp. Dessa begrepp återkommer regelbundet under uppsatsens gång och läsaren ska vid behov kunna återvända hit för att få en snabb påminnelse om dess betydelse.

Bosman-fall

Bosman-fall kallas spelare vars kontrakt med den gamla klubben har gått ut. En Bosman-spelare får byta till en annan klubb utan att den nya klubben behöver betala en transfersumma till den gamla för förvärvet.

Signing fee

Detta är i regel ett engångsbelopp som den förvärvande klubben betalar till spelaren för att han ska skriva på för klubben.

Transfersumma

Det belopp den förvärvande klubben betalar till den säljande klubben vid köp av en spelare som fortfarande befinner sig under kontrakt med den säljande klubben.

Villkorade klausuler

Vid spelarköp kan den förvärvande och den säljande klubben komma överens om att en tilläggssumma eventuellt ska betalas ut till den säljande klubben utöver transfersumman.

Tilläggssumman är förknippad med den aktuella spelarens prestationer i den nya klubben och betalas ut om/när spelaren uppfyller vissa i förväg bestämda krav, så kallade villkorade klausuler. Exempel på villkorade klausuler är antal spelade matcher och antal gjorda mål.

1.6 Förkortningar

Nedan återfinns ett antal förkortningar som regelbundet återkommer under uppsatsen. Läsaren ska således kunna återvända till detta avsnitt för en påminnelse av förkortningarnas innebörd.

ABL	Aktiebolagslagen
BFL	Bokföringslagen
BFN	Bokföringsnämnden
BFNAR	Bokföringsnämndens allmänna råd
BNP	Bruttonationalprodukten
IAS	International Accounting Standard
IASB	International Accounting Standards Board
IFRS	International Financial Reporting Standard
RR	Redovisningsrådets rekommendation
SvFF	Svenska Fotbollsförbundet
UEFA	Union of European Football Associations
ÅRL	Årsredovisningslagen

1.7 Disposition

Kapitel 1 – Inledning

I första kapitlet presenteras bakgrunden och problemområdet som uppsatsen bygger på. Problemdiskussionen mynnar ut i ett antal frågeställningar. Vidare presenteras uppsatsens syfte, avgränsningar, centrala begrepp, förkortningar och disposition.

Kapitel 2 – Metod

I kapitel två redogörs och motiveras de metodval som legat till grund för uppsatsens genomförande. Vidare presenteras tillvägagångssättet mer ingående för studien och viss kritik till vald metod framförs.

Kapitel 3 – Referensram

I det tredje kapitlet tar vi upp områden som är relevanta för uppsatsens ämne. Bland annat redogörs för redovisningsregler gällande immateriella tillgångar och Svenska Fotbollsförbundets elitlicens. Referensramen ska fungera som hjälpmedel vid den fortsatta diskussionen kring våra frågeställningar.

Kapitel 4 – Empiri

Här redogör vi för de intervjuer vi har genomfört med fotbollsklubbar, revisorer, Svenska Fotbollsförbundet och Bokföringsnämnden.

Kapitel 5 – Analys

I det femte kapitlet kopplar vi samman och drar paralleller mellan referensramen och det insamlade empiriska materialet.

Kapitel 6 – Diskussion och slutsats

Sist i uppsatsen gör vi egna reflektioner och presenterar de slutsatser som vi har kommit fram till. Vi ger även förslag till fortsatt forskning inom området.

2 Metod

I detta kapitel redogörs och motiveras de metodval som legat till grund för uppsatsens genomförande. Vi beskriver först vårt vetenskapliga förhållningssätt och går sedan vidare med att presentera vår undersökningsansats. Därefter redogör vi för vår undersökningsmetodik och vårt urval av studieobjekt. Vidare beskriver vi hur vi gått tillväga vid vår informationsinsamling och kapitlet avslutas med att vi framför kritik kring våra metodval och vårt tillvägagångssätt.

2.1 Vetenskapligt förhållningssätt

Det finns i huvudsak två vetenskapliga förhållningssätt; positivism och hermeneutik. Positivismen avser att utveckla ”positiv” kunskap, dvs att kunskapen ska vara säker. Kunskapen ska kunna verifieras genom observationer och inte påverkas av forskarens personliga åsikter, politiska eller religiösa läggning. Positivismen kännetecknas också av att helheten alltid kan studeras genom att studera delarna som utgör helheten var för sig. Fysiken är den vetenskap som utgör idealet för positivismen och förhållningssättet förknippas ofta med kvantitativa metoder (Eriksson & Wiedersheim-Paul, 1999).

Hermeneutik står för tolkningslära och innebär att man studerar, tolkar och försöker förstå mänskliga handlingar. I hermeneutiken, som står i direkt motsats till positivismen, ses forskaren som öppen, subjektiv och engagerad. Forskaren undersöker sitt forskningsobjekt utifrån sin egen förförståelse, dvs forskarens egna tankar, intryck och tidigare kunskap (Patel & Davidsson, 1994).

Vi har inspirerats av den hermeneutiska ansatsen. Genom att studera, analysera och tolka studier, uppsatser, regler etc har vi skapat oss en allmän förståelse för området. Efter våra intervjuer med Svenska Fotbollsförbundet, Bokföringsnämnden, revisorer och Allsvenska klubbar har vi genom tolkning av deras svar skapat oss en helhetsförståelse för vårt problemområde. Eftersom vi gör egna tolkningar och drar egna slutsatser utifrån vad intervjupersonerna säger kommer informationen som presenteras i denna uppsats vara präglad av vår förförståelse.

2.2 Undersökningsansats

De flesta undersökningar kan kategoriseras utifrån arbetets inriktning. Det är vanligt att dela in undersökningar efter tre olika inriktningar; explorativ, beskrivande och förklarande. Oftast används dessa undersökningsansatser var för sig, men det förekommer även kombinationer av ansatserna (Lekvall & Wahlbin, 2001). Den explorativa ansatsen används vanligtvis när det finns kunskapsluckor som forskaren avser att fylla med hjälp av undersökningen. Det primära syftet med den explorativa ansatsen är därför att inhämta så mycket information som möjligt för att skapa förståelse för området. Den beskrivande ansatsen lämpar sig bäst där det redan finns en viss mängd kunskap inom området. Undersökningen är grundlig och detaljerad och fokuserar ofta enbart på vissa aspekter. Den förklarande ansatsen används ofta när kunskapsmängden inom ett område är omfattande och vissa teorier redan har utvecklats. Här försöker forskaren klarlägga samband mellan olika företeelser genom att pröva hypoteser. Undersökningen har för avsikt att antingen underbygga eller förkasta den uppsatta hypotesen (Patel & Davidsson, 1994).

I vår uppsats avser vi att undersöka och beskriva hur fotbollsklubbar redovisar sina spelare. Det innebär en utgångspunkt i den beskrivande undersökningsansatsen eftersom vi samlar in och presenterar redan befintlig information om hur klubbarna redovisar sina spelare. Men eftersom vi även avser att undersöka hur en mer rättvisande bild kan uppnås i redovisningen har vi även en utgångspunkt i den explorativa undersökningsansatsen. Här finns den kunskapslucka som Lekvall & Wahlbin (2001) beskriver och som vi genom denna uppsats avser att fylla. Vi använder oss således av en kombination av den beskrivande och den explorativa undersökningsansatsen i denna uppsats.

2.3 Kvalitativ och kvantitativ metodik

Det finns i huvudsak två olika undersökningsmetodiker i metodlitteraturen, den kvalitativa och den kvantitativa. Den största skillnaden mellan metoderna är att resultatet i den kvalitativa metoden präglas av forskarens tolkningar av informationen medan den kvantitativa metoden fokuserar på mätbar information som ofta omvandlas till siffror. Vilken metod som bör väljas beror till stor del på vilken typ av undersökning som ska genomföras (Holme & Solvang, 1997). Den kvalitativa metoden används med fördel i undersökningar där forskaren vill skapa en djupare förståelse för det som studeras medan den kvantitativa metoden främst används när forskaren vill dra generella slutsatser angående undersökningens område. Den kvalitativa metoden har koppling till hermeneutiken eftersom den är inriktad på tolkning och förståelse av vad människor sagt, tänkt och gjort (Patel & Davidsson, 1994).

Vi har genomfört kvalitativa intervjuer med Svenska Fotbollsförbundet, Bokföringsnämnden, revisorer och representanter för Allsvenska fotbollsklubbar. Vi tolkar deras svar för att skapa oss en förståelse för hur de uppfattar verkligheten: hur fotbollsspelare i dagsläget hanteras i redovisningen och hur intervjupersonerna anser att klubbarna skulle kunna uppnå en mer rättvisande bild. Vi anser därför att den kvalitativa metoden lämpar sig bättre än den kvantitativa när det gäller att söka svar på våra frågeställningar. Andersen (1998) menar att en djupare förståelse för problemområdet uppnås genom användning av en kvalitativ metod och det stämmer bra överens med det vi vill åstadkomma med denna uppsats. Intervjuer ger också forskaren möjlighet att anpassa frågorna efter de enskilda intervjupersonerna och deras svar, vilket är mycket svårare vid exempelvis en enkät. Våra egna uppfattningar av intervju svaren ligger till grund för analysen av svaren och subjektiva tolkningar blir därför en naturlig del av vår metod.

2.4 Val av studieobjekt

Eftersom det i de flesta undersökningar finns en stor mängd möjliga studieobjekt tvingas ofta forskaren att göra ett visst urval. Detta urval kan ske genom sannolikhetsurval eller icke-sannolikhetsurval. Ur vetenskaplig synpunkt är sannolikhetsurvalet det mest ideala. Urvalet måste i detta fall vara representativt för den empiriska populationen och urvalsmetoden används ofta i kvantitativa undersökningar där forskaren vill dra generella slutsatser utifrån resultatet (Halvorsen, 1992). Icke-sannolikhetsurvalet är däremot ett subjektivt urval där forskaren efter egen bedömning själv väljer ut studieobjekt. Urvalsmetoden är oftast förekommande i kvalitativa undersökningar där syftet med studien inte är att generalisera, utan mer att undersöka och utforska (Lundahl & Skärvad, 1992). Vi har själva valt ut de studieobjekt vars svar utgör det empiriska underlaget i uppsatsen och därför är vårt urval av typen icke-sannolikhetsurval.

Vårt urval av studieobjekt grundar sig på våra egna bedömningar av vilka personer som vi anser vara mest lämpliga att svara på uppsatsens frågeställningar. För att besvara vår första frågeställning, hur allsvenska fotbollsklubbar redovisar sina spelare, har vi valt att intervjua representanter för sex av de allsvenska klubbarna, IFK Göteborg, Hammarby Fotboll, Djurgårdens IF, Landskrona BoIS, Malmö FF och Kalmar FF. Representanterna utgörs av klubbarnas respektive ekonomiansvariga. Med tanke på deras position inom klubbarna anser vi att representanterna besitter nödvändig kunskap för att besvara vår första frågeställning.

För att besvara vår andra frågeställning, hur fotbollsklubbarna kan uppnå en mer rättvisande bild i sin redovisning, har vi utöver representanterna för de allsvenska klubbarna också valt att intervjua ett antal revisorer samt Svenska Fotbollsförbundets ekonomichef och en representant för Bokföringsnämnden. Anledningen till kompletteringen av intervjupersoner var för att få ta del av deras idéer och funderingar kring en mer rättvisande bild i klubbarnas redovisning. Revisorerna utgjordes av Peter Pankko, auktoriserad revisor på SET Revision, tillika vald revisor i Landskrona BoIS, Berth Hilmersson, auktoriserad revisor på Acrevi Revision, tillika vald revisor i IFK Göteborg och Joakim Mårbring, revisor på KPMG, med intresse för området. Två av revisorerna reviderar allsvenska klubbar och den tredje besitter kunskap inom området och därför anser vi att valet av revisorer är väl motiverat. Eftersom Svenska Fotbollsförbundet har utformat regler kring redovisning av spelare och Bokföringsnämnden är normgivande inom redovisning i Sverige anser vi att även dessa val är väl motiverade. Samtliga intervjupersoner är således väl insatta i problematiken kring våra frågeställningar och vi anser därför att respondenternas svar utgör ett tillfredsställande och trovärdigt empiriskt underlag.

2.5 Datainsamling

I en undersökning samlar forskaren vanligtvis in information från många olika källor. Denna information delas ofta in i två olika kategorier; primär- och sekundärdata (Ericsson & Wiedersheim-Paul, 1999). Vi har använt oss av båda dessa kategorier och i följande avsnitt ger vi en definition på respektive kategori tillsammans med en beskrivning av hur vi samlat in information till denna uppsats.

2.5.1 Sekundärdata

Sekundärdata kan komma från många olika källor, exempelvis böcker, tidskrifter, artiklar och Internet. Informationen finns redan tillgänglig och har sammanställts av någon annan för något annat ändamål (Ericsson & Wiedersheim-Paul, 1999).

För att skapa oss en uppfattning av vad som gäller angående redovisning av spelare i fotbollsklubbar gjorde vi en sökning av material inom området redovisning och specifikt redovisning i fotbollsklubbar. Mycket av det insamlade materialet utgjordes av gällande regelverk inom redovisning med fokus på immateriella tillgångar. Material som studerades var bland annat Bokföringsnämndens Allmänna Råd (BFNAR), Redovisningsrådets Rekommendationer (RR), International Accounting Standards (IAS), Årsredovisningslagen (ÅRL) och Bokföringslagen (BFL). Vidare studerade vi gällande regelverk för allsvenska fotbollsklubbar uppsatta av Svenska Fotbollsförbundet. Vi tog också del av litteratur som behandlade begreppen humankapital och intellektuellt kapital.

På det här sättet ville vi bygga en kunskapsgrund inför det fortsatta arbetet med uppsatsen och kommande intervjuer.

2.5.2 Primärdata

Primärdata samlas in genom intervjuer, observationer eller enkäter. Informationen samlas in av forskaren själv och har ett bestämt ändamål (Ericsson & Wiedersheim-Paul, 1999). I vår uppsats har primärdata uteslutande samlats in genom intervjuer. Anledningen till att vi enbart använt oss av intervjuer är att vi anser att detta passar bäst tillsammans med det kvalitativa tillvägagångssätt som vi valt för uppsatsen.

Intervjuerna som genomförts kan ses som delvis strukturerade och kännetecknas av att forskarna har en viss kännedom om området. Samtidigt är forskarna öppna för nya synvinklar och ny information som respondenterna presenterar (Andersen, 1998). Flexibiliteten med intervjuformen möjliggör en anpassning av följdfrågor under själva genomförandet av undersökningen, vilket vi anser bidrar till ett så bra resultat som möjligt. Utifrån våra frågeställningar utformade vi fyra olika intervjuguider, en för de allsvenska klubbarna, en för revisorerna, en för Svenska Fotbollsförbundet och en för Bokföringsnämnden. Frågorna var anpassade till respektive respondents kunskapsområde och utrymme lämnades för kompletterande följdfrågor varefter intervjun fortgick.

De två vanligaste sätten att genomföra intervjuer är genom personliga besök och via telefon. Respektive intervjutyp har sina för- och nackdelar. Några fördelar med personliga besöksintervjuer är att det lättare går att förklara komplicerade frågor och att man i regel hinner med det som avsetts eftersom det oftast är avsatt gott om tid. Nackdelen är den ökade risken för den så kallade intervjuareffekten, dvs att intervjuaren påverkar respondentens svar. Vid en telefonintervju är inte risken att påverka respondenten lika stor och intervjuerna går generellt sett fortare, vilket ökar möjligheten att använda sig av flera respondenter i studien. Nackdelen med telefonintervjuer är att kortare tid ofta är avsatt, vilket kan leda till att respondenten lättare blir otålig och därigenom lämnar ogenomtänkta svar (Scheaffer et al, 1996).

För insamlandet av primärdata till vår uppsats har telefonintervjuer genomförts med samtliga respondenter. Enligt vår bedömning har fördelarna med telefonintervjuer övervägt nackdelarna. Vi har inte upplevt någon av respondenterna som otålig eller alltför stressad i intervjusituationerna och därför anser vi oss ha fått väl genomtänkta svar. Dessutom skickades en sammanställning av intervjusvaren till respondenterna för eventuella korrigeringar och tillägg. På så sätt har vi motverkat missuppfattningar och säkerställt vår uppfattning av intervjusvaren.

2.6 Metodkritik

I följande avsnitt redogör vi för uppsatsens kvalitet i form av termerna validitet och reliabilitet.

2.6.1 Validitet

Validitet kan beskrivas med ord som giltighet och relevans. Det är alltid en utmaning att samla in data som är relevanta för den frågeställning som undersökningen gäller och för en hög validitet krävs att undersökningen mäter det den avser att mäta (Halvorsen, 1992).

För att uppnå en så hög validitet som möjligt i vår uppsats har vi utfört ett antal steg innan själva genomförandet av intervjuerna. Vi började med att studera gällande regelverk för att skapa oss en förståelse för området. Vid utformandet av intervjuguiderna har vi i så stor utsträckning som möjligt försökt formulera frågor som endast rör våra frågeställningar. Vid urvalet av respondenter har vi valt personer som enligt vår uppfattning besitter stor kunskap inom problemområdet. På så sätt tycker vi oss ha samlat in den information som avsetts och av den anledningen anser vi att validiteten i uppsatsen är relativt hög.

2.6.2 Reliabilitet

För att uppnå en hög reliabilitet i en undersökning ska oberoende undersökningar med samma angreppssätt ge samma resultat. Med andra ord ska pålitligheten i undersökningen vara hög och därigenom ge stabila och tillförlitliga svar (Holme & Solvang, 1997). En låg reliabilitet innebär att resultaten av liknande undersökningar varierar kraftigt. När forskaren själv utformar sitt mätinstrument, exempelvis enkät eller intervjufrågor, riskerar reliabiliteten att bli lägre (Patel & Davidsson, 1994).

Intervjuerna genomfördes via telefonintervjuer där samma person som ställde frågorna även antecknade svaren. Av den anledningen är det möjligt att vi missade att anteckna vissa svar, eller att svaren misstolkades. Eftersom vårt tillvägagångssätt bygger på att vi tolkar intervju svaren är det möjligt att andra personer som genomför en liknande undersökning skulle kunna tolka svaren på ett annat sätt. Vi anser dock att risken för missförstånd har minimerats genom att vi gav samtliga intervju personer möjligheten att läsa igenom och eventuellt korrigera sammanställningarna av intervjuerna.

Även det sättet som vi valt att genomföra våra intervjuer på kan ha påverkat svaren. Trots att vi har använt samma intervjuguidar har vi gett oss själva möjlighet att ställa följdfrågor som därmed inte ingår i guiderna. Detta innebär att alla respondenter med största säkerhet inte har fått exakt samma frågor. På så sätt skulle en liknande undersökning med andra respondenter, men med samma intervjuguidar, kunna få andra svar. På samma sätt är det möjligt att även undersökningar med samma respondenter skulle kunna skilja sig åt. Av ovanstående anledningar anser vi att reliabiliteten till viss del är begränsad i uppsatsen.

2.6.3 Källkritik

Huvuddelen av materialet i referensramen är hämtat från gällande redovisningsregler, lagar och andra officiella regelverk. Svenska lagar, Redovisningsrådets rekommendationer, IASB:s föreställningsram, Svenska Fotbollsförbundets officiella regelverk för Elitlicensen samt information från Skatteverket och Riksidrottsförbundet är enligt vår mening högst trovärdiga källor. Tillförlitligheten på informationen som vi inhämtat från dessa källor anser vi därför vara mycket hög och vi har ingen anledning att ifrågasätta eller misstro någon del av denna information.

3 Referensram

I det här kapitlet beskriver vi de områden som vi anser är viktiga för att få en förståelse för vårt problemområde. Först beskriver vi vilka associationsformer som förekommer bland allsvenska fotbollsklubbar. Sedan redogör vi för begreppet rättvisande bild samt den teori som redovisningen bygger på. Därefter redogör vi för de redovisningsregler som finns för immateriella tillgångar. Vidare presenterar vi delar av Svenska Fotbollsförbundets elitlicens samt ett avsnitt om humankapital. Kapitlet avslutas med en kort sammanfattning av det viktigaste i referensramen. Referensramens uppbyggnad utgör en nödvändig grund för vårt fortsatta resonemang kring våra frågeställningar.

3.1 Associationsformer i Allsvenskan

Allsvenskan är den högsta fotbollsdivisionen i Sverige och omfattar 14 klubbar. De flesta allsvenska klubbar drivs som ideella föreningar medan ett fåtal har ombildats till aktiebolag (Sahlström, 2005). Både ideella föreningar och aktiebolag är juridiska personer, men ideella föreningar som betraktas som allmännyttiga har dock en gynnsammare beskattningssituation när det gäller inkomstskatt (Riksidrottsförbundet, 2005).

Aktiebolag är enligt Bokföringslagen (BFL) alltid bokföringsskyldiga (1 kap, 2 §) och måste för varje räkenskapsår avsluta bokföringen med en offentlig årsredovisning (6 kap, 1 §). Dessutom finns civilrättslig lagstiftning i form av Aktiebolagslagen (ABL) som alla aktiebolag måste följa. För ideella föreningar finns inga motsvarande civilrättsliga regler, utan det är praxis som gäller (Falck, 1999). Dessutom är en ideell förening i grunden inte bokföringsskyldig enligt BFL, utan en ideell förening är endast bokföringsskyldig om den antingen (BFL, 2 kap, 2 §):

1. bedriver näringsverksamhet
2. är moderföretag i en koncern, eller
3. har tillgångar som överstiger 30 prisbasbelopp³.

Samtliga allsvenska klubbar har tillgångar som överstiger 30 prisbasbelopp och är därmed bokföringsskyldiga (Sahlström, 2005). Dessutom bedriver alla de allsvenska klubbarna någon form av näringsverksamhet. Typiska näringsinkomster är lotterier, bingo, reklam, sponsring, entréavgifter, kiosk etc. Att den ideella föreningens näringsverksamhet många gånger befrias från inkomstskatt saknar betydelse för bokföringsskyldigheten. Om den ideella föreningen, på grund av att den möter ett eller flera av ovanstående kriterier, är bokföringsskyldig innefattar det hela verksamheten, både den ideella och näringsverksamheten (Skatteverket, 2005).

3.2 Rättvisande bild

”Balansräkningen, resultaträkningen och noterna skall upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av företagets ställning och resultat. Om det behövs för att en rättvisande bild skall ges, skall det lämnas tilläggsupplysningar” (ÅRL, 2 kap, 3 §). Den rättvisande bilden ska ses ur användarens perspektiv. Svårigheten ligger i att veta vad användaren ser som rättvisande, och det faktum att olika användare kan ha olika syn på

³ År 2005 motsvarar 30 prisbasbelopp $39\,400 \cdot 30 = 1\,182\,000$ kr.

vad ”den rättvisande bilden” är. Exempel på användare av finansiella rapporter är Skatteverket, kreditgivare, ägare, kunder och leverantörer (Johansson et al, 2004). Eftersom det är praktiskt omöjligt att varje användare själv får bestämma vad han anser rättvisande utgörs kravet på en rättvis bild i praktiken av att årsredovisningen överensstämmer med redovisningsprinciper och rekommendationer. Informeras inte användarna om annat förväntar de sig att detta har varit utgångspunkten vid upprättandet av årsredovisningen (Thorell, 1999). Smith (2000) menar att tolkningen av begreppet ”rättvisande bild” skiljer sig åt. Den kontinentala tolkningen – med framför allt Tyskland som förespråkare – påminner om Thorells tolkning; att redovisningen skall upprättas i enlighet med lagar och rekommendationer. Den anglosaxiska tolkningen av en rättvisande bild, som förespråkas av framför allt Storbritannien, är att det ska vara tillåtet att avvika från lagar och rekommendationer om det är nödvändigt för att avbilda den ekonomiska verkligheten i företaget på ett sätt som uppfattas som rättvisande. Begreppet rättvisande bild behandlas inte i IASB:s⁴ föreställningsram (se avsnitt 3.3), men det påpekas att finansiella rapporter som ges kvalitativa egenskaper (se avsnitt 3.3.1) och som upprättas i enlighet med tillämpliga redovisningsstandarder vanligtvis uppvisar en rättvisande bild.

3.3 Redovisningsteori

Redovisningsteori bygger på ett antal grundläggande antaganden och principer som förklarar och ger vägledning vid identifiering, mätning och kommunikation av ekonomisk information (American Accounting Association, 1996). Behovet av att klargöra de teoretiska utgångspunkterna i redovisningen har ökat på senare år. Därför har IASB arbetat fram något som kallas *Conceptual Framework*, eller *Föreställningsram för utformning av finansiella rapporter*. Föreställningsramen ska hjälpa till att nå konsekventa lösningar på likartade problem, även om de uppkommer inom olika redovisningsområden (Thorell, 1999). Föreställningsramen ska även underlätta vid skapandet av nya redovisningsstandarder eftersom de bygger på samma grundprinciper. Vidare är den tänkt att öka användarnas förståelse och förtroende för företagens redovisning (Kieso et al, 2001).

I föreställningsramen finns några grundläggande antaganden. Ett av dessa antaganden är *periodisering*, vilket innebär att transaktioner och händelser ska bokföras då de inträffar, oberoende av när in- eller utbetalningar sker. *Matchningsprincipen* är en form av periodisering och innebär att kostnader ska matchas mot de intäkter de härrör sig till, t ex avskrivning av en anläggningstillgång över dess nyttjandeperiod.

3.3.1 Kvalitativa egenskaper i redovisningen

”Kvalitativa egenskaper är de egenskaper som gör informationen i de finansiella rapporterna användbar för användarna” (IASB, 2001, s 24). I föreställningsramen nämns begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet som de fyra viktigaste kvalitativa egenskaperna i redovisningen. Dessa beskrivs i mer detalj nedan.

- *Begriplighet*. Informationen i företagets finansiella rapporter ska vara lätt att förstå, under förutsättning att användarna har en grundläggande kunskap om ekonomi och redovisning (IASB, 2001).

⁴ Se avsnitt 1.5 Centrala begrepp

- *Relevans.* Informationen är relevant om den är användbar för beslut (IASB, 2001). Informationen i de finansiella rapporterna kan vara användbar på flera sätt. Dels kan den fungera som underlag vid prognoser och dels kan den användas för att kontrollera riktigheten i tidigare prognoser (Smith, 2000). Även Kieso et al (2001) menar att informationen antingen måste ha detta ”prognosvärde” eller ”feedbackvärde” för att vara relevant. Dessutom måste informationen presenteras så snart som möjligt.

”Informationens relevans påverkas av dess karaktär och av dess väsentlighet” (IASB, 2001). Information anses väsentlig om utelämnande eller felaktighet av den påverkar en användares beslut. Graden av väsentlighet kan hänföras till postens, eller felets, storlek (IASB, 2001). Hermanson et al (1998) menar att väsentlighet inte bara har att göra med beloppets storlek. De påpekar dock att billiga varor sällan påverkar en användares beslut och därför kan sådana oväsentliga varor kostnadsföras direkt. En dyr produkt är däremot väsentlig och bör därför redovisas som en tillgång och skrivas av över sin ekonomiska livslängd.

- *Tillförlitlighet.* *”Information är tillförlitlig om den inte innehåller väsentliga felaktigheter och inte är vinklad”* (IASB, 2001). Tillförlitlig information återger transaktioner och händelser på ett korrekt och fullständigt sätt. Det föreligger dock ofta en viss risk att den finansiella informationen inte ger en helt korrekt bild. Risken ligger i svårigheter med att identifiera transaktioner, eller svårigheter i att mäta och presentera informationen. Är det för svårt att mäta en post kan det vara mer fördelaktigt att inte ta med den i de finansiella rapporterna (IASB, 2001).

I den kvantitativa egenskapen tillförlitlighet ingår även *försiktighetsprincipen* (IASB, 2001). Principen innebär att företaget måste vara försiktig - dock inte överdrivet försiktig - i sina bedömningar, så att inte resultatet och den finansiella ställningen överskattas (Thorell, 1999). Försiktighetsprincipen kan ses som ett allmänt förhållningssätt som vid värdering av tillgångar exempelvis innebär att det lägsta värdet skall väljas i ett val mellan två värden. Enligt principen ska också förväntade förluster tas upp, medan realiserade vinster inte får tas upp (Smith, 2000).

Verifierbarhet hör också till begreppet tillförlitlighet. Det innebär att sanningshalten i redovisningsinformationen kan bestyrkas med någon form av bevis (Smith, 2000). En oberoende, redovisningskunnig person som använder samma redovisningsmetod ska kunna presentera i stort sett samma information. Finansiell information är dock aldrig helt fri från subjektiva bedömningar. Därför innehåller alltid sådan information en varierande grad av verifierbarhet (Hermanson et al, 1998).

- *Jämförbarhet.* Användarna måste kunna jämföra företagets resultat och ställning över flera perioder, samt kunna göra jämförelser med andra företag. Därför är det viktigt att värderingsprinciper för liknande transaktioner redovisas på ett likartat sätt, dels inom företaget och dels inom andra företag. För att användarna skall kunna göra jämförelser är det viktigt att företagen lämnar information om vilka

redovisningsprinciper de har använt sig av (IASB, 2001). Om ändringar görs i redovisningen förväntas företaget lämna information om detta så att det ändå är möjligt för användaren att göra jämförelser (Thorell, 1999). Kravet på jämförbarhet innebär dock inte att företag låter bli att anpassa sig till nya lagar eller rekommendationer. Samma sak gäller om företaget anser att en annan redovisningsmetod bättre skulle avbilda företagets ekonomiska verksamhet (Smith, 2000).

Eftersom det är svårt att alltid uppnå samtliga kvalitativa egenskaper gäller det för företagen att göra vissa avvägningar, till exempel mellan tillförlitlighet och relevans. Om publicering av information dröjer kan den förlora relevans. Därför måste företagsledningen väga nyttan av en tidig rapportering mot nyttan av att presentera mer tillförlitlig information lite senare. *”Relevans måste vägas mot tillförlitlighet med målsättningen att på bästa sätt tillgodose användarnas behov av information för ekonomiska beslut”* (IASB, 2001, p43).

3.4 Tillgångar

En tillgång är en resurs av värde som ägs av ett företag eller en förening. Tillgångens värde utgörs av att den kan användas i verksamheten eller säljas till en tredje part (Hermanson et al, 1998). IASB (2001) definierar en tillgång som *”en resurs över vilken företaget har det bestämmande inflytandet till följd av inträffade händelser och som förväntas innebära ekonomiska fördelar för företaget i framtiden”* (p 49 a). Enligt IASB (2001) ska en tillgång aktiveras i balansräkningen då det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer företaget till del och då tillgångens värde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Tillgångar delas upp i omsättningstillgångar (OT) och anläggningstillgångar (AT). Klassificeringen har att göra med när det förväntas att tillgångarna kommer att omvandlas till likvida medel. En tumregel är att om en tillgång förväntas omsättas till likvida medel inom ett år är det en omsättningstillgång. Exempel på omsättningstillgångar är varulager och kundfordringar. En anläggningstillgång är en tillgång som är avsedd att stadigvarande brukas eller innehas i rörelsen. En sådan tillgång skrivs av över sin ekonomiska livslängd. Anläggningstillgångar delas in i tre olika grupper (Smith, 2000):

- *Materiella* – mark, byggnader, maskiner etc.
- *Finansiella* – aktier och andra värdepapper som förvärvats som en långsiktig investering.
- *Immateriella* – rättigheter, patent, licenser och varumärken etc. Enligt Sahlström (2005) hör även rättigheterna för fotbollsspelare till denna kategori.

3.4.1 Värdering av tillgångar

Det finns civilrättsliga regler, såsom ÅRL och BFL, som ska förhindra övervärdering av tillgångar. Dessa regler skyddar främst borgenärerna. Det finns också skattemässiga regler som förhindrar en alltför låg värdering av tillgångarna. De skattemässiga reglerna ser till att staten och samhället får in tillräckligt med skatt. Hur tillgångar (och skulder) värderas har betydelse för vilket resultat och vilken finansiell ställning som företaget presenterar i årsredovisningen (Johansson et al, 1996). IASB:s föreställningsram tar upp

fyra olika sätt att värdera tillgångar. Dessa beskrivs i mer detalj nedan. Enligt Thorell (1999) ska varje enskild tillgång värderas var för sig.

- *Historisk kostnad.* Detta är den vanligaste värderingsmetoden av tillgångar. Med historisk kostnad avses anskaffningsvärdet för tillgången (Smith, 2000). I RR 15 *Immateriella tillgångar* definieras anskaffningsvärdet som ”... vad som betalats, eller det verkliga värdet av det vederlag som lämnats, för en tillgång då den förvärvades eller producerades” (p 7). Vidare i rekommendationen står det att ”eventuella utgifter som krävs för att förbereda tillgången för dess avsedda användning” skall ingå i anskaffningsvärdet (p 24). Efter det att tillgången har tagits i bruk ska den aktiveras i balansräkningen till planmässigt restvärde, dvs anskaffningsvärdet minus ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar (Smith, 2000). Kieso et al (2001) påpekar att användning av historisk kostnad i balansräkningen medför hög tillförlitlighet, men kritik kan riktas mot att en värdering till verkligt värde skulle ge mer relevant information. Som nämndes i avsnittet om kvalitativa egenskaper så är just tillförlitlighet och relevans två egenskaper som ofta måste vägas mot varandra.
- *Återanskaffningsvärde.* Denna värderingsmetod bygger på att tillgången redovisas ”till det belopp som motsvarar den utgift som företaget skulle ha för att vid värderingstillfället anskaffa en identisk eller likvärdig tillgång” (IASB, 2001, s 36). Smith (2000) definierar återanskaffningsvärdet som vad det på balansdagen skulle kosta att köpa de resurser som ingår i tillgången eller anskaffningskostnaden av de kvarvarande tjänsterna. I praktiken antas det att en lika stor del av tjänsterna förbrukas varje år. Återanskaffningsvärdet för en tillgång som har funnits i företaget i två år och har en ekonomisk livslängd på fem år är således 3/5 av vad det skulle kosta att köpa en ny, likartad tillgång på balansdagen.
- *Nettoförsäljningsvärde.* Med nettoförsäljningsvärde menas att en tillgång aktiveras i balansräkningen till det belopp företaget skulle få om det i nuläget sålde tillgången (IASB, 2001). RR 17 *Nedskrivningar* definierar nettoförsäljningsvärdet som ”det pris som beräknas kunna uppnås vid försäljning av en tillgång mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs” (p 3) minus försäljnings- och avvecklingskostnader. Enligt Smith (2000) är fördelen med denna metod att det ger uttryck för ett alternativ som alltid finns till hands. Nackdelen med metoden är att det inte alltid finns ett lättillgängligt och tillförlitligt marknadsvärde.
- *Diskonterat framtida värde.* Värderingsmetoden innebär att tillgången värderas till ”det diskonterade värdet av de framtida nettoinbetalningar som tillgången förväntas ge upphov till...” (IASB, 2001, s 36). Nyttjandevärdet, som skall beräknas enligt RR 17 *Nedskrivningar*, är en form av diskonterat framtida värde. I begreppet inkluderas de betalningar företaget förväntar sig genom användning av tillgången. Även ett beräknat restvärde vid slutet av den ekonomiska livslängden ingår i nyttjandevärdet (RR 17, p 3).

3.4.2 Immateriella tillgångar - RR 15

Redovisningsrådets rekommendation nummer 15 definierar en immateriell tillgång som *”en identifierbar, icke-monetär tillgång utan fysisk substans som innehåller i produktionen eller för att tillhandahålla varor eller tjänster, för uthyrning till andra eller i administrativt syfte”* (p2). För att en immateriell tillgång ska få aktiveras i balansräkningen krävs det att samtliga tre nedanstående kriterier är uppfyllda:

1. Resursen förväntas ge upphov till *framtida ekonomiska fördelar*.
2. Resursen *kontrolleras* av företaget/föreningen.
3. Resursen ska ha uppkommit till följd av *tidigare inträffade händelser*.

Förutom dessa ovanstående kriterier måste tillgångens anskaffningsvärde kunna beräknas på ett tillförlitligt sätt. Uppfyller inte en immateriell tillgång alla dessa kriterier måste resursen kostnadsföras direkt och får då inte aktiveras i balansräkningen vid ett senare tillfälle (Smith, 2000).

Med framtida ekonomiska fördelar (punkt ett ovan) menas intäkter från försäljning av produkter eller tjänster, eller kostnadsbesparingar. För att få redovisa en immateriell tillgång måste det vara *sannolikt* att dessa fördelar kommer att tillfalla företaget (RR 15). Smith (2000) förklarar framtida ekonomiska fördelar som vad *”kunder är beredda att betala för resursen, eller de varor och tjänster som kan produceras med hjälp av resursen”* (s 102). Det vill säga, den immateriella tillgången förväntas ge upphov till positiva kassaflöden tack vare att den säljs eller används i företaget/klubben. Enligt Smith får en resurs aktiveras som en tillgång även om de förväntade kassaflödena är osäkra, bara de förväntas vara positiva.

Det andra kriteriet för att få ta upp en immateriell tillgång, kontrollkriteriet, grundar sig på företagets möjlighet att *”säkerställa att framtida ekonomiska fördelar kommer företaget till del och samtidigt begränsa andras möjligheter att få del av dessa fördelar”* (RR 15, p 13). Normalt grundar sig denna kontroll i legala rättigheter, men inte nödvändigtvis. Ett företags personal och deras kunskap kan ses som en immateriell tillgång som kommer att ge framtida ekonomiska fördelar. Eftersom företaget inte har kontroll över hur länge de anställda kommer att stanna i företaget får det dock inte ta upp denna resurs i balansräkningen (RR 15).

Det tredje kriteriet, inträffade händelser, bygger på att något redan har hänt och att den immateriella tillgången uppkommit till följd av det. Avsikten att göra något i framtiden är alltså inte tillräckligt för att en resurs ska få aktiveras som en tillgång (Smith, 2000).

En immateriell tillgång ska tas upp till anskaffningsvärdet första gången den aktiveras i balansräkningen. Vid förvärv brukar anskaffningsvärdet kunna fastställas på ett tillförlitligt sätt. Anskaffningsvärdet utgörs då av inköpspriset samt eventuella utgifter för att förbereda tillgången för dess avsedda användning. Det är desto svårare att avgöra om, och i så fall till vilket värde, en internt upparbetad immateriell tillgång skall tas upp i balansräkningen. I RR 15 står det uttryckligen att internt upparbetade immateriella tillgångar såsom goodwill, varumärken, kundlistor och utgivningsrätter inte får aktiveras i balansräkningen. I punkt 37 står *”att utgifter som syftar till att generera framtida ekonomiska fördelar inte alltid innebär att en immateriell tillgång skall tas upp i balansräkningen”*, eftersom sådana utgifter ofta bidrar till internt upparbetad goodwill.

Grundregeln för utgifter som uppstår efter att en immateriell tillgång tagits upp till anskaffningsvärde i balansräkningen är att dessa utgifter skall kostnadsföras. Om följande två punkter är uppfyllda skall dock de tillkommande utgifterna läggas till anskaffningsvärdet och skrivas av över tillgångens kvarvarande livslängd (RR 15, p 60).

- *”det är sannolikt att utgifterna medför att tillgången kommer att generera framtida ekonomiska fördelar som överstiger den ursprungliga bedömningen och*
- *utgifterna kan beräknas och hänföras till tillgången på ett tillförlitligt sätt”.*

3.4.3 Immateriella tillgångar - IAS 38

IAS⁵ 38 är den internationella redovisningsstandard som behandlar immateriella tillgångar. Svenska RR 15 följer till mångt och mycket sin internationella motsvarighet, men det finns ett viktigt undantag: IAS 38 tillåter en alternativ värderingsmetod efter första redovisningstillfället. Företag får välja om det, i enighet med RR 15, vill fortsätta att ta upp den immateriella tillgången till anskaffningsvärde, med avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar, eller om det istället vill använda sig av *omvärderingsmetoden*. Omvärderingsmetoden innebär att företag efter det första redovisningstillfället (då immateriella tillgångar måste tas upp till anskaffningsvärdet) redovisar tillgången till *verkligt värde* vid omvärderingstidpunkten, med avdrag för eventuella ackumulerade av- och nedskrivningar. Om en immateriell tillgångs redovisade värde ökar som följd av en omvärdering skall ökningen redovisas direkt mot eget kapital, under rubriken omvärderingsreserv. Består ökningen av en återföring av en tidigare nedskrivning skall dock ökningen redovisas i resultaträkningen till den del den återför en värdeminskning av samma tillgång, som tidigare redovisats i resultaträkningen. Om värdet på den immateriella tillgången minskar till följd av en omvärdering ska minskningen tas upp i resultaträkningen som en förlust, såvida det inte finns ett kreditsaldo i omvärderingsreserven i eget kapital. Då ska förlusten först redovisas mot detta kreditsaldo.

Det verkliga värdet ska fastställas genom hänvisning till en aktiv marknad och omvärderingar skall göras så regelbundet att tillgångens redovisade värde inte skiljer sig väsentligt från dess verkliga värde. Väljer företaget att använda sig av omvärderingsmetoden ska även andra tillgångar i samma tillgångsslag redovisas med samma metod, såvida det inte saknas en aktiv marknad för dessa tillgångar. IAS 38 påpekar dock att aktiva marknader är sällsynta när det gäller immateriella tillgångar eftersom sådana tillgångar många gånger är unika. Därför förhandlas oftast speciella avtal fram mellan enskilda köpare och säljare och transaktioner sker tämligen sällan. Av dessa orsaker kan det vara så att ett betalat pris för en immateriell tillgång inte utgör tillräckligt bevis för det verkliga värdet på en annan tillgång.

3.4.4 Avskrivning av immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar med en begränsad ekonomisk livslängd skall skrivas av under sin nyttjandeperiod (Smith, 2000). Nyttjandeperioden för en immateriell tillgång skall enligt ÅRL uppgå till högst 5 år, om inte längre tid med säkerhet kan fastställas. Om avskrivningsperioden överstiger 5 år måste skälen till detta lämnas i not. I RR 15 anges att en immateriell tillgångs nyttjandeperiod kan vara högst 20 år. Avskrivningsmetoden

⁵ International Accounting Standards

skall återspegla hur tillgångens värde för företaget successivt förbrukas. Om inte detta kan fastställas på ett tillförlitligt sätt skall avskrivning ske linjärt. Avskrivningstiden och avskrivningsmetoden skall omprövas vid varje årsbokslut. IAS 38 nämner ingen maxgräns beträffande en immateriell tillgångs nyttjandeperiod, utan hänsyn skall tas till tillgångens förväntade användning, den period företaget har kontroll över tillgången etc. Vid osäkerhet gällande en immateriell tillgångs nyttjandeperiod skall den uppskattas på ett försiktigt sätt, dock inte orealistiskt kort. Om en immateriell tillgång uppkommer ur avtalsenliga eller juridiska rättigheter får avskrivningsperioden inte överstiga den period som omfattas av avtalet, men den får understiga perioden om företaget tror att tillgången har en kortare nyttjandeperiod. Avskrivningen minskar tillgångens värde i balansräkningen och redovisas som en kostnad i resultaträkningen.

3.4.5 Nedskrivning av immateriella tillgångar

Om en immateriell tillgång på balansdagen har ett lägre verkligt än redovisat värde skall tillgången skrivas ned till detta lägre värde. En nedskrivning skall återföras om det inte längre finns skäl för den (ÅRL, 4 kap, 5 §). För att fastställa om det föreligger ett nedskrivningsbehov av en immateriell tillgång ska RR 17 *Nedskrivningar* tillämpas (eller IAS 36 *Impairment of assets*, om företaget använder sig av de internationella redovisningsreglerna). I RR 17 anges att *"en tillgång skall skrivas ned när det redovisade värdet överstiger återvinningsvärdet"* (p 4). *"Med återvinningsvärde menas det högsta av en tillgångs nettoförsäljningsvärde och nyttjandevärde"* (RR 17, p 5). Nettoförsäljningsvärdet är det belopp tillgången kan säljas för, minus direkta försäljningskostnader, mellan oberoende och välinformerade parter som har ett intresse av att transaktionen sker. Nyttjandevärdet är nuvärdet av de beräknade positiva inflöden som tillgången väntas generera under sin nyttjandeperiod. En eventuell nedskrivning skall belasta periodens resultat.

3.4.6 Uppskrivning av immateriella tillgångar

Ett aktiebolags anläggningstillgångar får skrivas upp om de har ett tillförlitligt och bestående värde som väsentligt överstiger bokfört värde. Efter uppskrivning skall avskrivningar och nedskrivningar beräknas efter det uppskrivna värdet på anläggningstillgången (ÅRL, 4 kap, 6 §). Det är dock endast uppskrivning av materiella och finansiella anläggningstillgångar som är tillåtet. Immateriella tillgångar får inte skrivas upp (Smith, 2000; Thorell, 1999). Sahlström (2005) påpekar att ÅRL inte tillåter att ideella föreningar skriver upp värdet på någon typ av anläggningstillgångar. RR 15 behandlar inte uppskrivningar, medan IAS 38 tillåter användning av omvärderingsmetoden om en aktiv marknad finns för tillgången. Vid användande av omvärderingsmetoden får den immateriella tillgången skrivas upp om dess verkliga värde är högre än dess redovisade värde. RR 17 och den internationella motsvarigheten IAS 36 behandlar nedskrivning av tillgångar (se avsnitt 3.4.5). En tidigare nedskrivning ska, helt eller delvis, *"... återföras när det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för att fastställa tillgångens återvinningsvärde när tillgången senast skrevs ner"* (RR 17, p 98). Observera att detta inte är en regelrätt uppskrivning, utan en återföring av en nedskrivning. I likhet med omvärderingsmetoden i IAS 38 ökar dock återföringen tillgångens redovisade värde och en orealiserad vinst uppstår.

3.5 Vilka företag använder vilka regler?

Från och med 1 januari, 2005 började de internationella redovisningsreglerna IAS/IFRS att gälla. Det innebär att noterade företag måste upprätta sin koncernredovisning i enlighet med dessa standarder. Enligt ÅRL (7 kap, 12 §) ska årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas med samma principer vid värdering av tillgångar, skulder och avsättningar, om det inte finns särskilda skäl att inte göra så. Moderbolaget har möjlighet att tillämpa "IAS-får-reglerna"⁶ i ÅRL, vilket inte är exakt samma sak som IFRS. Skillnaderna mellan IFRS/IAS och IAS-får-reglerna beskrivs i RR 32 *Redovisning för juridiska personer*. Dotterbolag till noterade koncerner får välja om de vill tillämpa Redovisningsrådets rekommendationer (RR), Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR) eller RR 32 (Pramhäll & Wikerfelt, 2004).

ÅRL ger onoterade koncerner möjligheten att välja om de vill tillämpa de internationella reglerna eller inte. Precis som för noterade företag gäller att årsredovisningen ska följa samma principer som används i koncernredovisningen. Väljer onoterade koncerner att använda sig av IAS/IFRS gäller de regler som står i ovanstående stycke. Onoterade koncerner som väljer att *inte* tillämpa de internationella reglerna, företag som inte ingår i en koncern samt ideella föreningar får som tidigare välja mellan RR 1 - RR 29 och de allmänna råd som BFN har givit ut. Den valda rekommendationen eller det allmänna rådet skall tillämpas i sin helhet. Samtliga företag måste som tidigare även följa ÅRL (Pramhäll & Wikerfelt, 2004).

3.6 Svenska Fotbollsförbundets regler

Svenska Fotbollsförbundet (SvFF) har, efter krav från UEFA, infört särskilda ekonomiska krav på klubbarna i Allsvenskan och Superettan, samt på klubbarna i Damallsvenskan. I stadgarna skrivs bland annat att klubbarna ska bedriva sin verksamhet med sund ekonomi och iakttä god redovisningssed, dvs. de ska följa de regler och rekommendationer som finns inom redovisningsområdet. Om fotbollsklubbarna inte följer kraven som SvFF satt upp (och som ger rätt till den så kallade elitlicensen) riskerar de att flyttas ned en serie, även om de idrottsligt hör hemma i en högre division.

3.6.1 Redovisning av fotbollsspelare

Det som är unikt för fotbollen och som inte direkt regleras i någon civilrättslig lag eller redovisningsrekommendation är hur fotbollsspelare skall redovisas och värderas. SvFF:s regelverk tillåter en aktivering av vissa spelare under vissa förutsättningar. I regelverket kan utläsas att endast externt förvärvade spelare får aktiveras som tillgångar i klubbarnas balansräkningar. SvFF ger emellertid klubbarna en valmöjlighet när det gäller de externa spelarförvärven. Klubbarna kan antingen välja att aktivera transfersumman och ta upp den förvärvade spelaren i balansräkningen, eller så kan de välja att kostnadsföra transfersumman direkt. Klubbarna måste dock vara konsekventa i sitt val, dvs de kan inte byta princip hur som helst mellan olika år. SvFF betonar att det handlar om periodisering av kostnader, inte aktivering av marknadsvärde (Svenska Fotbollsförbundet, 2003).

⁶IAS-får-reglerna ger företag som ingår i en koncern där koncernredovisningen upprättas i enlighet med IAS/IFRS möjlighet att i vissa avseenden följa IAS/IFRS-reglerna. Eftersom IAS-får-reglerna inte påverkar vår uppsats i någon större omfattning beskrivs inte dessa regler mer ingående.

Anskaffningsvärdet utgörs av den kända transfersumman vid förvärvstillfället; dvs det belopp som den förvärvande klubben betalar till den säljande klubben. Det kan hända att en klubb förbinder sig att betala ett tillägg till den säljande klubben, till exempel efter ett visst antal spelade matcher. Tilläggssumman skall läggas till anskaffningsvärdet då kriterierna för tillägget är uppfyllda. Signing fees⁷ skall däremot inte ingå i anskaffningsvärdet. Någon uppskrivning är inte tillåten och anskaffningsvärdet skall skrivas av linjärt över ursprunglig kontraktstid. När en spelare säljs eller slutar skall anskaffningsvärdet och de tillhörande ackumulerande avskrivningarna tas bort från balansräkningen. Eventuell vinst eller förlust realiserar vid försäljningen och redovisas i resultaträkningen (Svenska Fotbollsförbundet, 2003).

En klubb kan också hyra en spelare istället för att köpa den. Vid hyra måste klubben lämna not i årsredovisningen om hur stor hyreskostnaden har varit under året, hur lång den återstående hyrestiden är och hur de framtida hyreskostnaderna fördelar sig över åren (Svenska Fotbollsförbundet, 2003).

Väljer klubben att kostnadsföra externa spelarförvärv måste not lämnas i årsredovisningen på samma sätt som om spelaren hade tagits upp i balansräkningen. I noten om externa spelarförvärv skall följande uppgifter lämnas: anskaffningsvärde, avskrivningar, bokfört värde, avskrivningsmetod och genomsnittlig avskrivningstid. Avtalade ersättningar till tredje part vid eventuella framtida spelarförsäljningar bör redovisas som en ansvarsförbindelse eller som not. Detta bör göras genom att ange ett procenttal eller belopp som skall vidarebetalas till tredje part. Spelarens namn behöver dock ej anges (Svenska Fotbollsförbundet, 2003).

3.7 Humankapital

Humankapital definieras som ”*kombinationen av kunskap, skicklighet, innovativ förmåga och förmågan hos företagets enskilda anställda att utföra sina aktuella uppgifter*” (Edvinsson & Malone, 1997, s 28). Humankapitalet, dvs personalen, är en slags immateriell tillgång som inte ägs av företaget men som ändå är en värdefull resurs för företaget. Ofta är immateriella tillgångar långfristiga och kan inte värderas exakt förrän de (eller företaget) säljs. Dessa immateriella tillgångar är enligt Edvinsson och Malone (1997) i normalfallet värda tre till fyra gånger så mycket som företagets materiella tillgångar. Eftersom personalen inte får aktiveras i balansräkningen saknas en stor del av företagets marknadsvärde många gånger i redovisningen. Som det är nu ger balansräkningen ingen antydning om ett företags kunskap och traditioner och vad det är värt. Balansräkningen kan därför inte heller larma om människorna och dess kunskap försvinner.

Smith och Parr (2003) uppmärksammar hur så kallade kunskapsföretag ökat markant de senaste två decennierna. I dessa företag är de immateriella tillgångarna och humankapitalet centrala för företagets överlevnad. Värt att poängtera är den ökande klyftan mellan kunskapsföretagens marknadsvärde och värdet som redovisas i balansräkningen. Denna skillnad mellan faktiskt och redovisat värde har lett till många uttalanden och diskussioner om hur man ska kunna förbättra den finansiella informationen som presenteras av företagen. Enligt Smith och Parr kan dessa argument delas upp i fyra olika kategorier:

⁷ Se avsnitt 1.5 Centrala begrepp

1. Ett helt nytt redovisningssystem behövs.
2. Internt upparbetade immateriella tillgångar och intellektuellt kapital (personalen) måste inkluderas i redovisningen.
3. Låt balans- och resultaträkningen vara som de är, däremot behövs det mer tilläggsupplysningar om immateriella tillgångars värde.
4. Den finansiella rapporteringen är bra som den är.

Bounfour (2003) är en annan författare som uppmärksammar att de immateriella tillgångarna ofta är företagets viktigaste källa till framgång. Framför allt kunskap i form av humankapital eller intellektuellt kapital är en av de viktigaste källorna till konkurrensfördelar. Orsaken till detta är att tjänstesektorn vuxit sig så stor. Nu bidrar tjänsteföretagen med över 75 % av BNP i många av de stora ekonomierna i världen. Även Bounfour poängterar att ett företags marknadsvärde och redovisade värde ofta skiljer sig mycket åt. Balansräkningen blir sämre och sämre på att visa en rättvisande bild av företagets finansiella ställning.

Gröjer och Johansson (1996) påpekar att idén med att redovisa anställda i balansräkningen inte är något nytt påfund. De menar att många teoretiska försök har gjorts för att aktivera personalen som en tillgång i balansräkningen. En del metoder har utgått ifrån de historiska rekryteringskostnaderna, andra utifrån vad det skulle kosta att ersätta personalen. Andra metoder har grundats i nuvärdet av framtida intäkter. De flesta modeller för att värdera personalen har dock misslyckats, antingen på grund av alltför komplicerade beräkningar eller också av etiska skäl; att det inte är rätt att sätta värden på människor. Enligt Gröjer och Johansson är det dock logiskt, sett ur ett ekonomiskt perspektiv, att på något sätt representera de anställda i balansräkningen. Företagets verksamhet skulle då avbildas på ett bättre sätt. Det enda sätt som anställda i dagsläget kan aktiveras i balansräkningen är då ett företag blir uppköpt och en goodwillpost uppstår. Ofta utgörs en del av goodwillposten av de anställda och deras kunskaper, även om det inte framgår i balansräkningen. I normalfallet är därför tillgångssidan i ett företags balansräkning undervärderad på grund av att personalen och andra immateriella tillgångar inte syns.

Även Smith (2000) tar upp problematiken med representationen av humankapital i redovisningen. Han menar att ett anställningskontrakt inte ger företaget äganderätt eller kontroll över de anställda och att det därför inte är tillåtet att aktivera personalen i balansräkningen. Samtidigt poängterar han att en mer rättvisande bild av företagets ställning skulle uppnås om kunskapsföretagets viktigaste tillgången på något sätt kunde avspeglas i balansräkningen. Smith lyfter bland annat fram problemen som uppstår vid beräkning av de anställdas värde. Dels måste de utgifter som lagts ner på att skapa kompetensen beräknas (utbildningsutgifter kostnadsförs i dagsläget) och dels måste det förväntade kassaflödet som den anställde förväntas producera under sin kvarvarande anställning beräknas. Uppskattning måste då göras om anställningslängd, produktion och försäljningsintäkter. Om ett företag tar upp sin personal som en tillgång måste det också ta upp en skuld i form av de förväntade framtida lönekostnaderna. Eftersom företaget antagligen förväntar sig att de anställda ska ge större framtida ekonomiska fördelar än vad de kostar företaget uppstår en mellanskillnad som skulle öka det egna kapitalet (genom en vinst i resultaträkningen). Enligt försiktighetsprincipen, som många av redovisningsreglerna bygger på, innebär alla dessa uppskattningar om personalens värde för mycket osäkerhet och därför får inte ett företags anställda aktiveras som en tillgång. Däremot nämner Smith möjligheten till undantag i idrottsklubbar, där klubbarna tack vare

sina spelarkontrakt (Smith kallar det ”slavkontrakt”) kan förhindra spelarna att gå över till en annan klubb innan dess kontrakt har gått ut.

3.8 Sammanfattning av referensramen

De flesta av de allsvenska klubbarna drivs som ideella föreningar. Ideella föreningar är, till skillnad från aktiebolag, inte alltid bokföringsskyldiga (BFL, 2 kap, 3 §). Samtliga allsvenska klubbar uppfyller dock de specifika krav i Bokföringslagen som innebär bokföringsskyldighet. Dessutom kräver Svenska Fotbollsförbundet att klubbarna följer de regler och rekommendationer som finns inom redovisningen. Redovisningens syfte är att ge en rättvisande bild av företagens/klubbarnas resultat och finansiella ställning. Det är teoretiskt sett användarna som avgör vad den rättvisande bilden är, men praktiskt innebär det ofta att om ett företag eller en klubb följer redovisningsreglerna så anses de uppvisa en rättvisande bild. Det finns ett antal kvalitativa egenskaper i redovisningen som höjer de finansiella rapporternas användbarhet. De viktigaste kvalitativa egenskaperna som nämns i IASB:s föreställningsram är begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet.

För att en resurs ska få aktiveras som en tillgång krävs det att tre kriterier är uppfyllda; resursen förväntas ge framtida ekonomiska fördelar, resursen kontrolleras av företaget och resursen har uppkommit pga tidigare inträffade händelser. Dessutom ska anskaffningsvärdet kunna beräknas på ett tillförlitligt sätt. Det finns fyra olika sätt att värdera tillgångar: historisk kostnad (som är den klart vanligaste metoden), återanskaffningsvärde, nettoförsäljningsvärde samt diskonterat framtida värde. Immateriella tillgångar regleras i Sverige av RR 15 (och till viss del i BFN:s Allmänna Råd) och internationellt av IAS 38. De två redovisningsstandarderna skiljer sig främst på en punkt: enligt RR 15 ska immateriella tillgångar värderas till anskaffningsvärdet medan IAS 38 tillåter värdering till verkligt värde genom omvärderingsmetoden. Svenska Fotbollsförbundet har gett ut specifika regler gällande redovisning av spelare som de allsvenska klubbarna måste följa. SvFF:s regler ger klubbarna ett val mellan aktivering och kostnadsföring av spelarförvärv. Till anskaffningsvärdet hör transfersumman och eventuella villkorade klausuler. Anskaffningsvärdet skall skrivas av över spelarens kontraktstid.

Det har länge förts en debatt huruvida anställda (eller deras kunskaper) ska få aktiveras i företagets balansräkning. Det största argumentet för att aktivera personalen i balansräkningen är att de ofta utgör den viktigaste inkomstkällan för företagen. Som det är nu skiljer sig ofta kunskapsföretagets balansomslutning mycket från företagets marknadsvärde och ger därför ingen rättvisande bild av företagets finansiella ställning. Det viktigaste argumentet mot att aktivera personalen i balansräkningen är att det är svårt att beräkna något tillförlitligt värde.

4 Empiri

I det här kapitlet sammanställer vi de intervjuer vi har gjort angående redovisning av fotbollsspelare. Först presenteras intervjuerna med representanter från allsvenska fotbollsklubbar. Sedan sammanställs intervjuerna med revisorerna, Svenska Fotbollsförbundet och Bokföringsnämnden. Sist i kapitlet presenterar vi en sammanfattning av intervju svaren från fotbollsklubbarna i tabellform. Intervjuguiderna återfinns i bilaga 1.

4.1 Intervjuer med Allsvenska fotbollsklubbar

Vi har intervjuat ekonomiansvariga för sex av de allsvenska klubbarna för att ta reda på hur/om de redovisar värdet av sina fotbollsspelare och hur man eventuellt skulle kunna ändra redovisningen av spelarna för att uppvisa en mer rättvisande bild. För finansiell information om de allsvenska klubbarna se bilaga 2.

4.1.1 IFK Göteborg

Lena Mattsson-Wall, Administrativ chef med ansvar för ekonomi

IFK Göteborg (IFK) är en ideell förening som bedriver näringsverksamhet. Det finns också ett aktiebolag som sköter marknadsföringen. Klubben har ändrat regler, stadgar etc. för att göra det möjligt att ombilda föreningen till aktiebolag, men några planer på bolagisering finns inte i dagsläget. Diskussionen kring bolagisering uppkom för ett antal år sedan i samband med AIK:s bolagisering. Pengarna från IFK:s eventuella bolagisering skulle i så fall användas till finansiering av en ny arena, men som tidigare nämnts förs ingen sådan diskussion för tillfället.

Mattsson-Wall berättar att IFK följer SvFF:s ekonomiska regelverk (elitlicensen). Innan elitlicensen kom på plats fanns det inget gemensamt regelverk för elitklubbarna. Idag tar IFK upp externa spelarförvärv i balansräkningen, men innan elitlicensen kom kostnadsfördes alla spelarförvärv direkt. IFK har haft det tufft ekonomiskt de senaste åren, vilket är ett av de främsta skälen till att klubben har valt att balansera spelarförvärven och skriva av under kontraktstidens längd. Det är endast transfersumman som aktiveras i balansräkningen eftersom eventuell signing fee ses som lön och redovisas som sådan. Om ett nytt kontrakt tecknas med en spelare innan det gamla har gått ut sker ingen förlängning av avskrivningstiden. Däremot kan villkorade klausuler påverka anskaffningsvärdet. Ett exempel är om IFK ska betala ett visst belopp till den säljande klubben när spelaren har spelat ett visst antal matcher läggs denna summa till anskaffningsvärdet. Avskrivningstiden förändras däremot inte. Mattsson-Wall påpekar att nyttan med elitlicensen är att man vet vilka principer som gäller och att det inte är tillåtet att byta principer hur som helst mellan åren.

Mattsson-Wall menar att det idag är svårt att få en elitklubb på den här nivån att gå runt om inte klubben säljer spelare eller medverkar i de europeiska cuperna. För ett antal år sedan när IFK hade som störst framgångar i Europa budgeterades det exempelvis med spelarförsäljningar. För att förtydliga vilken effekt ett avancemang i de europeiska cuperna får på klubbens ekonomi nämner Mattsson-Wall ett år då IFK gick vidare i Champions League. Pengarna som flöt in i samband med avancemanget var i storleksordningen 92 Mkr. Mattsson-Wall tycker att det finns vissa svårigheter i

jämförelsen av redovisningen mellan allsvenska fotbollsklubbar. Bland annat blir det en stor skillnad om klubben själv äger rättigheterna till arenan där hemmamatcherna spelas. Som utomstående kan det vara svårt att bedöma hur verksamheten i en klubb fungerar eftersom man inte har full insyn.

Mattsson-Wall nämner att redovisningen inte speglar spelartruppens värde. Varken egna spelare eller spelare som har kommit till klubben utan gällande kontrakt syns i balansräkningen. Mattsson-Wall menar att det förts diskussioner kring att balansera egna spelare i balansräkningen. Det svåra är dock att beräkna till vilket värde spelaren ska tas upp. Spelaren har ju kostat pengar för klubben under många år, men det är mycket svårt att beräkna ett tillförlitligt anskaffningsvärde. Det förs också ständiga diskussioner i klubbarna huruvida ungdomsverksamhet ska bedrivas eller inte. Klubben kan ju välja att lägga pengarna på att köpa in spelare istället för att försöka utveckla egna spelare som förhoppningsvis ska ta sig in i elittruppen. Utan att ta ställning i frågan om vad som är lämpligast nämner Mattsson-Wall att Fotbollsakademin (IFK:s ungdomsverksamhet) kostade 6 Mkr förra året, pengar som skulle kunna ha använts till spelarköp

När det gäller att värdera spelare till verkligt värde är Mattsson-Wall tveksam till att det skulle fungera. Att värdera spelare till försäljningsvärde skulle innebära en kontinuerlig omvärdering av spelare nästan dagligen. Värdet skulle förmodligen vara lätt att manipulera och mycket svårt att kontrollera. Vidare skulle värdet kunna få mycket stora svängningar vid exempelvis en skada. Mattsson-Wall påpekar att det idag finns en möjlighet till nedskrivningar av spelare med långa kontrakt som blir skadade eller som slutar.

4.1.2 Landskrona BoIS

Christer Torpling, Kanslist

Landskrona BoIS är en ideell förening. Att ombilda föreningen till aktiebolag har varit uppe för diskussion, men är inte aktuellt i dagsläget. Torpling berättar att klubben inte ser några klara fördelar med ombildandet till aktiebolag, utan är nöjda med att driva klubben som ideell förening. Han nämner också att några klubbar har testat på att ombilda föreningar till aktiebolag men att det i de fallen är andra intressenter kring klubbarna. Däremot pratar man inom Landskrona BoIS om att starta ett riskkapitalbolag för att hjälpa till med finansieringen kring klubben.

Landskrona BoIS följer SvFF:s regelverk när det gäller redovisning. Det innebär att det enda som aktiveras i balansräkningen i form av spelare är utgifter som uppkommer vid externa spelarförvärv. I anskaffningsvärdet ingår förutom transfersumman även eventuell signing fee och utgifter till spelarens agent. Signing fee och betalning till spelarens agent ses som en del av kostnaden för att förvärva spelaren och därför tas de med i anskaffningsvärdet. Några villkorade klausuler förekommer inte i nuvarande kontrakt. Anskaffningsvärdet skrivs av linjärt under kontraktstiden. Torpling menar att egna produkter och spelare som tecknar nya kontrakt inte aktiveras i balansräkningen, helt enligt SvFF:s regler. Om en spelare som är under kontrakt tecknar ett nytt kontrakt innan kontraktstiden är slut görs ingen förlängning av avskrivningstiden eller något tillägg till anskaffningsvärdet.

Torpling nämner att efter Bosman-domen för ett antal år sedan, där spelare utan gällande kontrakt kan gå gratis mellan klubbar, har SvFF satt en tariff på kontraktslösa spelare som byter klubb. Även UEFA står bakom denna tariff som innebär att spelarens nya klubb får betala ett så kallat utbildningsbidrag till spelarens gamla klubb. Utbildningsbidraget grundar sig bland annat på hur gammal spelaren är och vilka meriter spelaren har. Det är av avgörande betydelse för utbildningsbidragets storlek vilket land och vilken division spelarens nya klubb tillhör. Torpling påpekar dock att utbildningsbidragets storlek aldrig blir så stort som om spelaren hade sålts när han var under kontrakt.

Torpling säger att det inte förekommit några diskussioner kring hur redovisningen ska kunna bli mer rättvisande, utan klubben rättar sig efter de regler som SvFF har satt upp.

4.1.3 Hammarby Fotboll

Jessica Palm, Ekonomichef

Hammarbys elitverksamhet drivs som ett aktiebolag, medan dess ungdomsverksamhet drivs som en ideell förening. Aktiebolaget och den ideella föreningen konsolideras inte, däremot konsolideras elitverksamheten med en butik, som också drivs som ett aktiebolag. Eftersom Hammarbys elitverksamhet drivs som aktiebolag följer klubben de regler som gäller för aktiebolag: ÅRL, ABL och RR. Dessutom följer Hammarby Svenska Fotbollsförbundets (SvFF) ekonomikriterier.

I enighet med SvFF:s elitlicens tar Hammarby upp inköpta spelare i balansräkningen och skriver av dem under kontraktets löptid. I anskaffningsvärdet ingår endast transfersumman, övriga utgifter kostnadsförs. Om Hammarby förlänger en spelares kontrakt påverkar det inte anskaffningsvärdet eller avskrivningstiden. Palm tycker att Hammarbys elitverksamhet uppvisar en rättvisande bild.

Då aktiebolaget (Hammarbys elitverksamhet) betalar föreningen (Hammarbys ideella verksamhet) för en spelare som utvecklats inom ungdomsfotbollen tar aktiebolaget upp spelaren i balansräkningen till den summa som betalats till den ideella föreningen. Anskaffningsvärdet skrivs sedan av under kontraktets löptid, precis som om spelaren förvärvats utifrån. Spelare som kommer gratis till klubben (Bosman-fall) tas däremot inte upp i balansräkningen.

Palm tror att det skulle vara väldigt omständligt att värdera spelarna till verkligt värde (försäljningsvärde på balansdagen). Det skulle vara beroende av många faktorer och hon tror nog inte att det skulle bidra till en mer rättvisande bild. Hur Hammarby redovisade sina spelare innan SvFF:s elitlicens vet hon inte eftersom hon är vikarierande ekonomichef och relativt ny i Hammarby.

4.1.4 Djurgårdens IF Fotbollsförening

Henrik Berggren, Redovisningsansvarig

Djurgårdens IF Fotbollsförening (DIF) inkluderar både ungdoms- och elitverksamhet och drivs som en ideell förening. Det är DIF som beslutar vilka spelare som ska köpas från andra klubbar. Djurgårdens Fotboll AB (DFAB), ett investeringsbolag, har dock möjlighet att hjälpa föreningen att finansiera spelarköp genom att investera i spelare.

Berggren tror att DFAB har investerat i mer än 50 %, kanske 60 %, av spelarna. Spelarinvesteringarna har dock sjunkit något de senaste åren. Om DFAB väljer att investera i ett spelarförvärv skickar DIF en faktura till bolaget på transfersumman, dvs det belopp som DIF betalat till den säljande klubben. Genom att DFAB går in och finansierar ett spelarförvärv får de ett vinstandelsbevis för spelaren och då föreningen (DIF) i framtiden eventuellt säljer spelaren får DFAB en avtalad del av försäljningsintäkten.

DIF kostnadsför alla spelarförvärv, både transfersumman och övriga kostnader, såsom agentkostnader och signing fees. Det senare ses som lön till spelare, och lön kostnadsförs alltid. Då DFAB väljer att investera i en spelare får DIF en intäkt på samma belopp som transfersumman (vilket DIF tidigare kostnadsfört) och DFAB får i sin tur ett vinstandelsbevis. Detta vinstandelsbevis ses som en finansiell anläggningstillgång och tas upp i DFAB:s balansräkning till anskaffningsvärdet, dvs det belopp DFAB betalat till DIF, vilket i normalfallet är samma belopp som DIF betalat till den säljande klubben. Tillgången skrivs av under spelarens kontraktstid. Enligt Berggren löper spelarkontrakt i genomsnitt på 2-4 år. Om DIF förlänger en spelares kontrakt innan det gamla har gått ut utökar DFAB avskrivningstiden med de extra åren. Däremot läggs inte någon ny summa till anskaffningsvärdet, eftersom inga nya utgifter har tillkommit.

DFAB investerar inte bara i inköpta spelare. Bolaget investerar även i andra spelare som det finns möjlighet att tjäna pengar på, dvs spelare som i framtiden kan tänkas säljas för ett högre belopp till en annan klubb, svensk eller utländsk. Unga talangfulla spelare som utvecklats inom DIF:s ungdomsverksamhet, spelare med långa kontrakt, eller Bosman-spelare (som kommit gratis till DIF efter det att deras kontrakt från förra klubben gått ut) är exempel på spelare som DFAB investerar i. Bolaget redovisar sina investeringar på samma sätt oavsett om det gäller förvärvade spelare, egna spelare eller Bosman-spelare. De tas med andra ord upp som finansiella anläggningstillgångar i DFAB:s balansräkning, där anskaffningsvärdet utgörs av den summa DFAB betalat till DIF och avskrivningstiden utgörs av spelarens kontraktstid. DIF kostnadsför däremot samtliga utgifter för sina spelare och därför återfinns inga spelare i DIF:s balansräkning. Även innan SvFF:s regler började gälla kostnadsförde DIF samtliga utgifter för spelarna.

Så länge en spelare som DFAB har investerat i finns kvar i föreningen motsvaras spelaren av ett vinstandelsbevis hos bolaget. Går spelarens kontrakt däremot ut och spelaren går gratis till en annan klubb (som i Bosman-fallet) får DFAB (eller DIF) inga pengar för spelaren. En nedskrivning är dock inte aktuell eftersom spelaren i normalfallet är avskriven när kontraktet går ut.

Berggren säger att DIF följer Svenska Fotbollsförbundets (SvFF) regler när det gäller värdering av spelare. Han anser vidare att klubben uppvisar en rättvisande bild. Enligt Berggren konsoliderar SvFF föreningen (DIF) och bolaget (DFAB) genom kapitalandelsmetoden och bedömer därefter klubben som helhet. Djurgårdens IF Fotbollsförening konsoliderar dock inte föreningen och bolaget eftersom föreningen inte äger en tillräckligt stor del i DFAB för att få upprätta en koncernredovisning.

Berggren tror att det skulle vara väldigt svårt att värdera spelarna till verkligt värde eftersom det inte finns en perfekt, fungerande marknad. Han kan dock förstå att man tänker i de banorna och att det teoretiskt sett skulle kunna innebära att en mer rättvisande bild skulle uppnås. Samtidigt tror han inte att värdering av spelarna till verkligt värde

skulle vara praktiskt genomförbart. Dagens regler baseras på försiktighet. Berggren menar att även DIF:s revisorer är för en försiktig värdering av spelarna, helst lägst möjlig.

4.1.5 Malmö FF

Roger Alvensson, Ekonomichef/Financial Manager

Malmö FF (MFF) drivs som en ideell förening. I dagsläget finns det inga konkreta planer på att byta associationsform till aktiebolag, men det förs diskussioner kring för- och nackdelar med de båda associationsformerna. Enligt Alvensson är den främsta nackdelen med en ideell förening att det finns så oklara regler när det gäller redovisning och skatt. Regelverket kring aktiebolag är mer konkret, men å andra sidan är det ideell verksamhet MFF bedriver.

MFF följer Årsredovisningslagen (ÅRL), Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR) och Svenska Fotbollsförbundets (SvFF) elitlicens. När det gäller hantering av spelare i redovisningen följer klubben SvFF:s kriterier. Alvensson anser att MFF uppvisar en rättvisande bild. Visst kan man diskutera redovisningen av spelarna, men han menar att nuvarande sätt är lättast och mest konkret.

Anskaffningsvärdet för en förvärvad spelare består utav den summa MFF har betalat till annan klubb för spelaren, dvs transfersumman. Om en tilläggssumma uppkommer läggs den till anskaffningsvärdet och skrivs av över återstående kontraktstid. En tilläggssumma betalas till den säljande klubben, t ex efter ett visst antal spelade matcher eller vid en eventuell kvalifikation till spel i Champions League. Summan är vid avtalet inte känd. Alla andra kostnader, t ex signing fees och agentkostnader hänförliga till förvärvet, kostnadsförs. Alvensson betonar att allt är enligt SvFF:s kriterier. Förlängning av en spelares kontrakt påverkar ej redovisningen eftersom eventuella kostnader i samband med detta inte påverkar anskaffningsvärdet. MFF förlänger inte heller avskrivningstiden. En eventuell signing fee till spelaren för tecknande av ett nytt kontrakt kostnadsförs precis som lönekostnader.

Egna spelare och Bosman-fall tas inte upp i balansräkningen. Alvensson kan hålla med om att klubbar som har mycket egna spelare och som säljer dem dyrt visar en tunn balansräkning och får stora reavinster. Visst kan man diskutera om sådana spelare skulle aktiveras i balansräkningen, men Alvensson tror att det skulle vara svårt att genomföra. En värdering av spelare till verkligt värde skulle vara mycket problematiskt eftersom det varierar från person till person. Alvensson menar att det skulle kunna vara teoretiskt korrekt, men praktiskt är det inte genomförbart - vem skulle värdera spelarna? Han tror inte heller att en värdering av spelarna efter framtida intäkter skulle vara möjlig. Alvensson säger att revisorerna anser att värderingen av spelarna såsom den sker idag är bra eftersom den följer de regler som finns. Alvensson anser att det är bättre att aktivera spelarförvärv istället för att kostnadsföra dem, eftersom det handlar om stora kostnader. Det blir väldigt kännbart i resultaträkningen vissa perioder om klubben skulle kostnadsföra sina spelarförvärv.

4.1.6 Kalmar FF

Lars Mattsson, Ekonomiansvarig

Lars Mattsson, som är ekonomiansvarig i Kalmar FF, berättar att klubben är en ideell förening och att några planer eller diskussioner kring att ombilda föreningen till aktiebolag inte finns i dagsläget. Kalmar följer de redovisningsregler som Svenska Fotbollsförbundet har ställt upp i form av elitlicensen.

När det gäller spelare i balansräkningen berättar Mattsson att Kalmar har valt att direkt kostnadsföra transfersumman vid spelarförvärv. Han är dock väl medveten om den möjlighet elitlicensen ger att aktivera transfersumman i balansräkningen. Anledningen till Kalmars val är den grundläggande försiktighet som råder i redovisningen. Han påpekar samtidigt att det beräknade värdet på spelartruppen om den hade tillgångsförts kan utläsas i noterna till Kalmars senaste årsbokslut och skulle ha varit 342 tkr. Anledningen till att det beräknade värdet inte är så högt är att Kalmar inte har gjort några riktigt dyra förvärv av spelare de senaste åren. Mattsson utesluter dock inte att principen att kostnadsföra alla förvärv kan komma att ändras i framtiden om Kalmar hamnar i ett läge där klubben exempelvis riskerar att förlora elitlicensen om de inte aktiverar spelarna. Han påpekar också den osäkerhet som föreligger kring det belopp som eventuellt aktiveras vid ett förvärv. Transfersumman som betalas till den säljande klubben motsvarar inte alltid vad spelaren egentligen är värd och därför kan även en aktivering bli missvisande.

Huruvida den rättvisande bild som redovisningen avser att uppnå uppfylls i Kalmars redovisning tycker Mattsson är svårt att avgöra. Det är nämligen svårt att definiera begreppet rättvisande bild. Han kan hålla med om att en aktivering av spelarna kan anses mer rätt eftersom kostnaderna därigenom sprids över flera perioder. Kalmars revisor har också varit inne på att en aktivering vore mer rättvisande, men har samtidigt accepterat klubbens val eftersom det grundas på försiktighetsprincipen.

Varken egna spelare eller spelare som kommit till klubben som Bosman-fall är aktiverade i balansräkningen. Signing fees och eventuella villkorade klausuler hanteras på samma sätt som transfersumman, nämligen direkt kostnadsföring när de uppkommer. Någon värdering av fotbollsspelare till verkligt värde anser Mattsson inte vara möjlig. En sådan värdering skulle präglas av alltför stor subjektivitet.

4.1.7 Sammanfattning av fotbollsklubbarnas svar

Vilken associationsform?

IFK Göteborg	Ideell förening, men har ett marknadsföringsbolag som drivs som aktiebolag.
Landskrona	Ideell förening.
Hammarby	Elitverksamheten drivs som ett aktiebolag, ungdomsverksamheten som en ideell förening. De konsolideras inte. Aktiebolaget konsolideras med en butik, som också drivs som aktiebolag.
Djurgården	Föreningen drivs som ideell förening, medan investeringsbolaget är ett aktiebolag.
Malmö FF	Ideell förening.
Kalmar FF	Ideell förening.

Hur redovisas spelare?

IFK Göteborg	IFK aktiverar externa förvärv i balansräkningen. Utgifter för egna spelare och spelare utan gällande kontrakt (Bosman-fall) kostnadsförs.
Landskrona	Klubben aktiverar externa spelarförvärv i balansräkningen. Utgifter för egna spelare och spelare utan gällande kontrakt (Bosman-fall) kostnadsförs.
Hammarby	Hammarby aktiverar inköpta spelare i balansräkning, både spelare som köpts externt och spelare som köpts internt från ungdomsverksamheten. Bosman-spelare tas inte upp.
Djurgården	Föreningen kostnadsför alla utgifter som rör spelarna. Investeringsbolaget aktiverar de spelare de investerar i som finansiella anläggningstillgångar. Kan vara förvärvade spelare, egna spelare eller Bosman-fall.
Malmö FF	Externa förvärv aktiveras i balansräkningen. Utgifter för egna spelare och spelare utan gällande kontrakt (Bosman-fall) kostnadsförs.
Kalmar FF	Klubben kostnadsför alla utgifter som rör spelarna.

Vad ingår i anskaffningsvärdet?

IFK Göteborg	Transfersumman + eventuella villkorade klausuler.
Landskrona	Transfersumman + signing fee + agentkostnader.
Hammarby	Endast transfersumman.
Djurgården	Det DFAB betalar till föreningen, vilket brukar vara samma pris som föreningen betalat för spelaren till den säljande klubben (transfersumman)
Malmö FF	Transfersumman + eventuella villkorade klausuler.
Kalmar FF	--

Hur behandlas förlängning av en spelares kontrakt?

IFK Göteborg	Anskaffningsvärdet och avskrivningstiden påverkas ej.
Landskrona	Anskaffningsvärdet och avskrivningstiden påverkas ej.
Hammarby	Anskaffningsvärdet och avskrivningstiden påverkas ej.
Djurgården	Anskaffningsvärdet ökas ej, men avskrivningstiden förlängs.
Malmö FF	Anskaffningsvärdet och avskrivningstiden påverkas ej.
Kalmar FF	--

Syn på värdering till verkligt värde?

IFK Göteborg	Tveksam till om det skulle fungera eftersom det skulle innebära en kontinuerlig omvärdering. Värdet skulle vara lätt att manipulera och svårt att kontrollera.
Landskrona	Det har inte förts några diskussioner.
Hammarby	Det skulle vara väldigt omständligt och vara beroende av många faktorer. Det skulle nog inte ge en mer rättvisande bild.
Djurgården	Det skulle vara väldigt svårt eftersom det inte finns någon perfekt, fungerande marknad. Teoretiskt sett skulle det kunna innebära att en mer rättvisande bild uppnås.
Malmö FF	Det skulle vara mycket problematiskt eftersom det varierar från person till person. Skulle kunna vara teoretiskt korrekt, men inte praktiskt genomförbart.
Kalmar FF	En sådan värdering är inte möjlig pga alltför stor subjektivitet.

4.2 Intervjuer med revisorer

Vi har intervjuat tre revisorer för att få deras synpunkter på Svenska Fotbollsförbundets regler gällande redovisning av fotbollsspelare och hur man eventuellt skulle kunna ändra reglerna för att fotbollsklubbarna skulle uppvisa en mer rättvisande bild av sin finansiella ställning.

4.2.1 Peter Pankko

Auktoriserad revisor, SET Revision

Pankko, som är revisor i Landskrona BoIS, anser att SvFF:s ekonomikrav när det gäller aktivering av förvärvade spelare i balansräkningen är en rimlig princip. Att det är tillåtet att ta upp människor i balansräkningen ser Pankko inte som något problem då det handlar om verksamhetens anläggningstillgångar. I exempelvis konsultföretag fungerar det på samma sätt när ett företag köper upp ett annat. Förvärvad personal finns med i balansräkningen även där, fast under rubriken goodwill.

Användandet av transfersumman som anskaffningsvärde och att detta skrivs av under kontraktets löptid känns också rimlig. Pankko påpekar svårigheterna med att exempelvis aktivera egna producerade spelare i balansräkningen. Anskaffningsvärdet är i det fallet mycket svårbedömt eftersom det handlar om träningskostnader och tränarkostnader under spelarens ungdomsår. Det innebär att verifierbarheten blir låg och en stor risk föreligger att upptagna värden blir felaktiga. Därför anser Pankko att gällande regler som säger att egna producerade spelare inte får aktiveras i balansräkningen känns rätt. Försiktighetsprincipen är viktig och det är bättre att ha en mindre balansräkning och få lite högre fluktuationer än att blåsa upp balansräkningen med risk för framtida kollaps.

Pankko poängterar att skevheten inte enbart gäller egna producerade spelare, utan även användandet av anskaffningsvärdet vid spelarförvärv kan vara missvisande. Anskaffningsvärdet kan nämligen skilja sig avsevärt från spelarens marknadsvärde. Pankko anser dock att en försiktighet i redovisningen måste råda även här. Det är således bättre att redovisa ett för lågt värde än ett för högt. När det gäller signing fee som betalas ut till spelaren vid påskrivandet av kontrakt är inte Pankko helt säker på vad som gäller. Han resonerar kring om bonusen ska ingå i spelarens anskaffningsvärde och sedan skrivas av under kontraktstiden eller om bonusen ska ses som lönekostnad och periodiseras över spelarens kontraktstid.

En marknadsvärdering av spelare till verkligt värde tror Pankko skulle bli alltför svårhanterlig, då spelares värde kan skifta kraftigt från dag till dag (t ex på grund av skador). Ytterligare en gång påpekar Pankko vikten av att hellre visa ett för lågt värde i balansräkningen med eventuellt kraftiga fluktuationer i resultaträkningen (vid exempelvis spelarförsäljningar) som följd än att blåsa upp balansräkningen med risk för att denna sedan kollapsar. Pankko använder Nordbankens köp av Carnegie för ett antal år sedan som exempel på risken med en uppblåst balansräkning. Efter köpet hade Nordbanken en mycket stor goodwill-post i form av kunnig Carnegie-personal. Denna goodwill-post fick sedan "fötter" och försvann från företaget. Den risken undviks genom en försiktig värdering av spelarna enligt SvFF:s regelverk.

4.2.2 Berth Hilmersson

Auktoriserad revisor, Acrevi Revision

Berth Hilmersson är revisor åt IFK Göteborg. Han säger sig vara ganska neutral till Svenska Fotbollsförbundets ekonomikrav gällande redovisning av fotbollsspelare; varken positiv eller negativ eftersom det är en speciell situation. Hilmersson anser dock att kontraktbundna spelare bör skrivas av under kontraktstiden. I dagsläget har klubbarna enligt SvFF:s regler ett val om de vill aktivera eller kostnadsföra sina spelarförvärv. Han menar att det är som att företag skulle få välja om de vill aktivera eller kostnadsföra sina maskiner. Enligt Hilmersson aktiverar majoriteten av fotbollsklubbarna sina spelare. Han anser att samtliga klubbar borde göra det för att öka jämförbarheten klubbarna emellan.

Enligt SvFF:s ekonomiregler är det endast transfersumman som skall ingå i anskaffningsvärdet, samt eventuell tilläggssumma i form av villkorade klausuler. Hilmersson tycker att även signing fees och agentkostnader bör ingå i anskaffningsvärdet, annars uppvisas en snedvriden bild eftersom det handlar om stora engångskostnader.

Egna spelare bör inte aktiveras i balansräkningen enligt Hilmersson. Det är lite väl vågat att värdera levande inventarier. Det är som att balansera egen goodwill, vilket är godtyckligt. Vilka kostnader skulle aktiveras? Vem skulle värdera spelarna? Dessutom finns alltid risken att spelarna väljer att sluta. Trots kontraktet kan inte klubbarna tvinga en spelare att fortsätta spela. Det är bättre med enkla, raka regler, menar Hilmersson. Inte heller spelare som kommit gratis till klubben (Bosman-fall) aktiveras i balansräkningen eftersom det inte finns något anskaffningsvärde. Däremot tycker Hilmersson att signing fee till en så kallad Bosman-spelare bör aktiveras och skrivas av över spelarens kontraktstid, eftersom det kan röra sig om ganska stora summor.

Förlänger en spelare sitt kontrakt med klubben och får en signing fee bör denna summa aktiveras, enligt Hilmersson. Det ursprungliga anskaffningsvärdet skall skrivas av på den första kontraktstiden, medan signing feen bör skrivas av över den förlängda kontraktstiden. Får spelaren däremot ingen signing fee när han skriver på det nya kontraktet, eller om summan inte är ett väsentligt belopp, behöver den inte läggas till anskaffningsvärdet. Avskrivningstiden behöver då heller inte förlängas.

Hilmersson tycker att det skulle vara för godtyckligt att försöka värdera spelare till verkligt värde. Vid varje balansdag skulle man då behöva göra ett antal upp- och nedskrivningar. Dagens regler tillåter inte uppskrivning av spelarna. Däremot ska klubbarna göra nedskrivningsprövningar om det skulle vara aktuellt, t ex vid långtidsskada eller idrottsinvaliditet.

4.2.3 Joakim Mårbring

Revisor, KPMG

Mårbring anser att SvFF:s regler kring redovisning och värdering av spelare i klubbarnas redovisning verkar rimlig. Det kan vara stora summor vid övergångar och det känns därför rätt att inte behöva ta hela den kostnaden direkt, utan att skriva av transfersumman under kontraktstiden. Det är egentligen samma regler som gäller för maskiner som också skrivs av över sin beräknade livslängd. Vid en eventuell försäljning uppstår en reavinst eller reaförlust beroende på vad spelaren/maskinen anses vara värd av köparen.

När det gäller om redovisningen på ett rättvisande sätt representerar klubbarnas ekonomiska ställning nämner Mårbring att den valmöjlighet som klubbarna ges att antingen aktivera eller direkt kostnadsföra transfersumman kan innebära svårigheter i jämförelsen mellan klubbarna. Eftersom den valfriheten finns kan klubbarnas redovisning skilja sig avsevärt beroende på om de gör på ena eller andra sättet.

Mårbring tror att det skulle vara svårt att göra redovisningen i klubbarna mer rättvisande. Att få spelare att synas i balansräkningen på något annat sätt än de gör nu verkar mycket svårt. Det kan dock vara svårt med gällande regelverk att jämföra klubbarnas tillgångar i form av spelare. Ett lag kan ha köpt in elva nya spelare ett år som på så sätt syns i balansräkningen, medan ett annat lag inte har köpt in några spelare på ett antal år. Problemet är att det inte alls är säkert att laget med flertalet nyinköpta spelare har störst värden i spelartruppen. Det andra laget kan mycket väl ha spelare under kontrakt som är värda mer vid en försäljning.

En värdering av spelarna till verkligt värde tror Mårbring skulle bli alltför subjektiv. Det skulle också vara mycket svårt att göra en sådan värdering. I så fall kanske det skulle behövas någon form av nämnd som någon eller några gånger under säsongen värderade alla spelare. Frågan är om det är genomförbart och vad man egentligen skulle vinna på detta. En sådan form av värdering kan ge enorma svängningar i spelarnas värde beroende på hur de presterar och om de drabbas av skador. Det nuvarande regelverket känns därför helt rimligt.

Mårbring poängterar också att det vid aktivering av spelarförvärv egentligen inte är frågan om ett försök att värdera spelaren, utan ett sätt att fördela den många gånger mycket stora kostnaden som spelarförvärv för med sig. Han funderar också över huruvida signing fee ska ingå i anskaffningsvärdet eller inte. Eftersom denna summa pengar, som tillfaller spelaren, kan vara avgörande för att spelaren väljer klubben borde kanske summan ses som en utgift för att få spelaren till klubben och således ingå i anskaffningsvärdet. Att tilläggs klausuler läggs till anskaffningsvärdet när de inträffar verkar helt rimligt, enligt Mårbring.

Om alla spelare, rent hypotetiskt, skulle aktiveras som tillgångar i balansräkningen skulle klubbens tillgångar öka dramatiskt, menar Mårbring. Vid genomförandet av en sådan regeländring skulle nog det bästa vara att redovisa värdeförändringar i spelartruppen direkt mot eget kapital, eftersom det skulle få alltför stora konsekvenser på resultatet. Efter övergångsperioden skulle det däremot kunna fungera att ta förändringarna över resultatet precis som man gör med värdepapper. Det skulle i så fall överensstämna vad som nämns i RR 5, *Byte av redovisningsprincip*.

4.3 Intervju med Svenska Fotbollsförbundet

Svenska Fotbollsförbundet har gett ut speciella ekonomikrav som svenska fotbollsklubbar i de högsta divisionerna måste följa. Intervjun fokuseras på reglerna som gäller redovisning av fotbollsspelare.

4.3.1 Kjell Sahlström

Ekonomichef, Svenska Fotbollsförbundet

Sahlström berättar att en revisionsnämnd, bestående av bland annat ett antal auktoriserade revisorer, tillsattes för att arbeta fram de ekonomiska kraven för svenska fotbollsklubbar på elitnivå i slutet av 90-talet. Revisionsnämndens krav utmynnade i en så kallad elitlicens som gäller för samtliga medverkande idrottsklubbar i de högsta fotbollsserierna i Sverige med start från och med 1999. Elitlicensen ska säkerställa att klubbarna bedriver sin verksamhet under ordnade ekonomiska former och efter samma förutsättningar. I samband med framtagandet av reglerna studerades hanteringen av spelare i balansräkningen i andra länder i Europa och nämnden fastnade för den modell som idag går under namnet elitlicensen. Modellen innebär en möjlighet för klubbarna att aktivera förvärvade spelare till anskaffningsvärde i balansräkningen. Alternativet finns dock att direkt kostnadsföra utgifterna för spelarförvärv. Anskaffningsvärdet utgörs av transfersumman och skrivs av under kontraktstiden. Eventuell signing fee ingår ej i anskaffningsvärdet, utan ses som lön. Anledningen till att spelare får aktiveras i balansräkningen på det här sättet är att man vill ge klubbarna möjlighet att periodisera kostnaderna som uppkommer vid spelarförvärv. Om klubbarna varit tvungna att alltid kostnadsföra alla spelarförvärv direkt föreligger en risk att det egna kapitalet urholkas vid köp av ett antal dyra spelare samma år. Elitlicensen skulle då kunna vara i fara för klubbarna. Att det endast är förvärvade spelare som får aktiveras i balansräkningen motiveras bland annat med att det måste finnas ett verifierbart värde som är reviderbart för granskande revisorer.

Sahlström säger att den svenska modellen är den enda han känner till och att den används i de flesta länder i Europa. De svenska elitklubbarna har accepterat kraven som elitlicensen ställer och den enda synpunkt som Sahlström nämner från klubbarna är förfrågningar om möjligheten att aktivera klubbarnas ungdomsverksamhet.

Enligt Sahlström förekommer inte några diskussioner om att värdera spelare till verkligt värde (marknadsvärde) i dagsläget. En sådan värdering skulle bli ytterst subjektiv och problem skulle uppstå när det gäller vilken marknad som skall användas för värderingen. Det skulle bli stor skillnad i värderingen om exempelvis den svenska eller den spanska marknaden skulle användas som underlag vid värderingen. Sahlström menar att det är viktigt att bibehålla en objektivitet i redovisningen och det skulle vara näst intill omöjligt att värdera spelare till verkligt värde. En uppenbar risk skulle också föreligga att spelare värderas för högt med en uppblåst balansräkning som följd. En kris liknande fastighetskrisen i början på 90-talet skulle därigenom lätt kunna uppstå. I det fallet motsvarade inte det bokförda värdet på fastigheterna det pris som marknaden var villig att betala, vilket medförde stora övervärden i balansräkningarna. Med nuvarande regler slipper man oroa sig för att något sådant ska inträffa. Sahlström nämner också att han vid ett seminarium i England kommit i kontakt med en datamodell som syftade till att värdera

spelare till ett marknadsvärde. Modellen fick inget större gehör och han känner inte till att någon använder något liknande värderingssätt idag.

4.4 Intervju med Bokföringsnämnden

Bokföringsnämnden är normgivande inom redovisning i Sverige, främst för mindre företag. Syftet med intervjun var att förstå BFN:s syn på Svenska Fotbollsförbundets elitlicens, då främst reglerna kring redovisning av fotbollsspelare, samt hur man eventuellt skulle kunna ändra reglerna så att fotbollsklubbarna skulle uppvisa en mer rättvisande bild.

4.4.1 Catharina Pramhäll

Pramhäll säger att Bokföringsnämnden (BFN) inte var med och utformade Svenska Fotbollsförbundets ekonomikriterier och att BFN inte heller har uttalat sig om dem. Pramhäll har dock satt sig in i ämnet efter att BFN fick en fråga från Skatteverket angående SvFF:s kriterier. Hon säger att SvFF:s regler angående spelare bygger på UEFA:s regler. Det var Christer Malmsten på UEFA som tog reglerna till Sverige, men de svenska reglerna skiljer sig något från UEFA:s regler. Bland annat står det inget om nedskrivning av spelarna i SvFF:s elitlicens. Pramhäll påpekar dock att om en klubb är tvungen att följa ÅRL så krävs ju nedskrivningsprövning enligt lagen. SvFF:s regler kan aldrig ersätta svensk lag – det är mer en tolkning av lagen. Pramhäll menar dock att alla har rätt att sätta upp redovisningsregler och att det är vanligt förekommande inom vissa branscher, exempelvis byggbranschen. Fotbollsförbundet skulle således kunna ses som en bransch, menar Pramhäll. Förutom ÅRL ska företag följa god redovisningssed, och en del av den goda redovisningsseden utgörs av praxis. God redovisningssed testas genom mål i regeringsrätten och genom att olika personer yttrar sig inom området. Hittills har dock inte fotbollsförbundets regler prövats.

När det gäller frågan om spelare ska aktiveras i balansräkningen eller ej hänvisar Pramhäll till IAS kriterier för tillgångar som måste vara uppfyllda för att tillgången ska få aktiveras i balansräkningen. Ett av dessa kriterier är att klubben ska ha kontroll över tillgången. Pramhäll säger att fotbollsspelare skiljer sig från anställda på företag eftersom fotbollsklubbarna tecknar kontrakt med sina spelare. Vid kontraktsbrott får klubben ersättning från en försäkring. En tillgångs anskaffningsvärde måste också tillförlitligt kunna beräknas. Överlåtelser ska ske på en fungerande marknad. När det gäller exempelvis egna spelare så är det svårt att beräkna värdet, säger Pramhäll. Även framtida kassaflöden är svåra att beräkna. Pramhäll säger dock att det inte bara är inom fotbollsvärlden som inte alla tillgångar tas upp i balansräkningen. Anställd personal i ”vanliga” företag tas heller inte upp. Enligt Pramhäll behöver dock inte all information komma genom balansräkningen. Företag och fotbollsklubbar kan exempelvis skriva om tillgångarna (spelarna) i årsredovisningen.

5 Analys

I det här kapitlet analyserar vi resultaten från vår empiriska undersökning. Vi tolkar och drar paralleller mellan respondenternas svar och kopplar dessa till vår referensram. Analyskapitlet utgör underlaget för vår diskussion och slutsats som presenteras i nästa kapitel. Avsnitten i analysen är uppdelade efter de två huvudfrågeställningar som ligger till grund för uppsatsen:

- *Hur redovisar allsvenska klubbar sina spelare och varför?*
- *Hur kan allsvenska klubbar uppnå en mer rättvisande bild i sin redovisning?*

5.1 Hur spelare redovisas i allsvenska fotbollsklubbar

Vi vill genom vår första frågeställning ta reda på hur allsvenska klubbar hanterar sina spelare i redovisningen och varför. Intervjuer med representanter för sex allsvenska klubbar ligger till grund för svaret på denna fråga. Vi kopplar respondenternas svar till referensramen för att se hur väl verkligheten stämmer överens med rådande redovisningsregler. Dessutom analyserar vi hur fotbollsklubbarnas associationsform kan påverka klubbarnas redovisning av spelare.

5.1.1 Associationsformen och dess påverkan på redovisningen

Empirisvaren visar att de flesta allsvenska fotbollsklubbar drivs som ideella föreningar, även om ett fåtal klubbar drivs som aktiebolag. Idrottsrörelsen är i grunden en ideell rörelse, där det huvudsakliga syftet inte är att gå med vinst eller att främja medlemmarnas ekonomiska intressen, utan där fokus ligger på idrotten. Förutsättningarna för de flesta idrottsföreningar är att tränare/ledare etc ställer upp ideellt på sin fritid. Allsvenska klubbar på elitnivå skiljer sig dock rejält från små, ideella idrottsföreningar. Elitverksamheten i klubbarna omsätter stora belopp och drivs mer som företag där löner betalas ut till spelare och administrativ personal. Klubbarna kan under goda år visa stora ekonomiska överskott medan resultaten under sämre år kan bli negativa, precis som ett företags verksamhet. Därför kan det ifrågasättas om den ideella föreningen är den associationsform som är mest lämplig för allsvenska fotbollsklubbar. Även om de allsvenska klubbar som drivs som ideella föreningar har frångått det grundläggande syftet att inte gå med vinst eller främja ekonomiska intressen så kan det ändå hävdas att klubbarnas huvudsakliga fokus är på idrotten. Roger Alvensson på MFF är en av intervjupersonerna som menar att det idrottsliga fortfarande är i centrum. Eventuellt kan en god ekonomi ses som ett sätt att nå idrottsliga framgångar genom möjligheten att köpa bra spelare och erbjuda dem konkurrensmässiga ersättningar.

För aktiebolag finns det förhållandevis klara och tydliga civilrättsliga lagar och redovisningsregler. Däremot är det inte alltid givet vilka regler som ska tillämpas för ideella föreningar, menar Alvensson på MFF. När det gäller redovisning är ideella föreningar inte alltid bokföringsskyldiga (BFL 2 kap, 3 §), även om de flesta ideella föreningar bokför i någon form. Samtliga allsvenska fotbollsklubbar är dock bokföringsskyldiga, dels för att de bedriver näringsverksamhet och har tillgångar som överstiger 30 prisbasbelopp och dels på grund av de ekonomiska regler som Svenska Fotbollsforbundet satt upp. Detta innebär i princip att de allsvenska klubbarna, oavsett om de drivs som ideella föreningar eller som aktiebolag, måste följa samma

redovisningsregler: BFNAR och/eller RR samt SvFF:s ekonomikriterier (aktiebolag måste även följa ABL).

Empirin visar dock att de allsvenska klubbarnas olika associationsformer kan påverka vilka spelare som redovisas i balansräkningen. Enligt SvFF:s regler, som samtliga intervjuade klubbar uppger att de följer, får endast anskaffningsvärden relaterade till externt förvärvade spelare aktiveras i balansräkningen och skrivas av under kontraktstiden. Klubbarna har en valmöjlighet att direkt kostnadsföra utgifterna för anskaffningen, men de måste vara konsekventa i sitt val. Tre av de intervjuade fotbollsklubbarna (IFK Göteborg, Landskrona och MFF), som drivs som ideella föreningar, anger att de aktiverar externa förvärv, medan utgifter som härrör sig till andra spelare kostnadsförs. Kalmar FF är den enda av de intervjuade fotbollsklubbarna som utnyttjar möjligheten i SvFF:s regelverk att direkt kostnadsföra sina externa spelarförvärv. Det innebär att Kalmars balansräkning inte innehåller någon post som representerar spelarvärden. Tilläggas bör dock att Kalmar, helt enligt SvFF:s regelverk, i sin redovisning upplyser om vilket värde som skulle ha funnits i balansräkningen om klubben valt att aktivera externa spelarförvärv. Lars Mattsson på Kalmar FF motiverar klubbens val med den försiktighet som bör råda i redovisningen. Genom att kostnadsföra spelarförvärv direkt minskar risken att överskatta sina tillgångar. Mattsson utesluter dock inte att Kalmar kan behöva ompröva hanteringen av spelarförvärv i redovisningen framöver om klubben hamnar i en situation där elitlicensen är i fara.

Hammarby är den enda av de intervjuade fotbollsklubbarna som drivs som aktiebolag. Det är dock bara elitverksamheten som hör till aktiebolaget, ungdomsverksamheten drivs fortfarande som en ideell förening. Denna organisationsstruktur ger Hammarby möjlighet att aktivera både externa och interna (från ungdomsverksamheten) spelarförvärv eftersom det finns verifierbara anskaffningsvärden. De ”interna förvärven”, där Hammarby AB betalar Hammarby IF för en spelare, skulle kunna ses som externa förvärv, eftersom elit- och ungdomsverksamheten är två skilda juridiska personer.

Djurgården har en annan organisationsstruktur. Själva fotbollsklubben (DIF) är en ideell förening som kostnadsför alla utgifter som härrör sig till spelarna. Däremot finns det ett investeringsbolag, Djurgårdens Fotboll AB (DFAB), som investerar i vissa av Djurgårdens spelare. De spelare som bolaget investerar i aktiveras i DFAB:s balansräkning som en finansiell anläggningstillgång i form av ett vinstandelsbevis. Övriga klubbar aktiverar sina externa förvärv som immateriella tillgångar, vilket ligger närmast till hands att associera spelarkontrakt med. Spelarna utgör en form av rättighet för klubben och det är deras talang och skicklighet som är värdefull. Sådana egenskaper är typiska för immateriella tillgångar, eftersom de är icke-monetära och saknar fysisk substans. Av den anledningen kan det tyckas fel att, som DFAB gör, aktivera spelare som finansiella tillgångar. DFAB är dock inte en idrottsförening (även om de har en stark koppling till DIF) och anledningen till att de investerar i spelarna är inte främst idrottslig. Bolaget ser spelarna som investeringsobjekt som de kan tjäna pengar på, precis som om de vore aktier eller andra finansiella värdepapper. Eftersom DFAB kan investera i andra spelare än de som förvärvas externt kan även egna spelare och Bosman-fall aktiveras i bolagets balansräkning. DIF och DFAB konsolideras inte, men Svenska Fotbollsforbundet gör en provisorisk konsolidering för att få en mer rättvisande bild av Djurgården. Att SvFF accepterar att andra spelare än externt förvärvade aktiveras i balansräkningen tror vi kan ha att göra med att det finns ett anskaffningsvärde (det DFAB betalar till DIF) som kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

5.1.2 Vilka spelare aktiveras i balansräkningen?

Definitionen av tillgångar i IASB:s föreställningsram genomsyrar både svenska RR 15 och den internationella standarden IAS 38. Det är några kriterier som måste vara uppfyllda för att en tillgång ska få aktiveras i balansräkningen: resursen ska förväntas ge framtida ekonomiska fördelar, företaget (eller klubben) ska kontrollera tillgången, den ska ha uppstått till följd av redan inträffade händelser och anskaffningsvärdet ska kunna beräknas på ett tillförlitligt sätt. En fotbollsspelare som har förvärvats från en annan organisation kan anses uppfylla dessa kriterier och ska därför aktiveras i balansräkningen som en immateriell tillgång. Flera av personerna vi har intervjuat anser att "internt upparbetade" spelare, samt spelare som kommit till klubben som Bosman-fall saknar ett tillförlitligt anskaffningsvärde och bör därför inte aktiveras i balansräkningen. Det finns t ex alltför stor ovisshet gällande de kostnader klubben har haft för egna spelare. Flera intervjupersoner hänvisar till försiktighetsprincipen och bristen på tillförlitlighet som argument för att inte aktivera sådana spelare i balansräkningen. I RR 15 och IAS 38 finner vi också stöd för ovanstående resonemang. Enligt dessa regler får internt upparbetade immateriella tillgångar endast aktiveras om de uppfyllt ett antal kriterier. Det innebär att när de internt upparbetade immateriella tillgångarna väl får aktiveras i balansräkningen har de flesta utgifterna redan kostnadsförts. Internt upparbetade immateriella tillgångar som eventuellt aktiveras tas därför ofta upp till ett värde som klart understiger dess verkliga värde.

5.1.3 Värderingsmetod

Enligt Svenska Fotbollsförbundet är det endast transfersumman samt eventuella tilläggsbelopp relaterade till villkorade klausuler som får ingå i anskaffningsvärdet av en förvärvad spelare. Detta motstrider till viss del RR 15 (och IAS 38), där anskaffningsvärdet utgörs av det som betalats, samt andra utgifter för att få tillgången i användbart bruk. Det kan då tyckas att även signing fees och agentkostnader skall ingå i en spelares anskaffningsvärde, eftersom dessa utgifter uppstått vid förvärvet för att få spelaren att skriva på för klubben. Revisorn Berth Hilmersson anser att eftersom signing fees och agentkostnader ofta utgörs av stora engångsbelopp bör dessa utgifter aktiveras för att inte redovisningen ska uppvisa en missvisande bild. Joakim Mårbring, revisor på KPMG, kan både argumentera för att kostnadsföra signing fees och inkludera utgiften i anskaffningsvärdet. Å ena sidan tillfaller signing fee spelaren vilket kan vara avgörande för spelarens övergång och därför skulle summan kunna ses som en kostnad för att förvärva spelaren till klubben och således ingå i anskaffningsvärdet. Å andra sidan, om signing fees ses som lön – vilket flera av klubbarna menar att de gör – kan det argumenteras för att kostnadsföra utgiften direkt.

Vad som faktiskt inkluderas i anskaffningsvärdet skiljer sig något åt mellan de allsvenska klubbarna. Samtliga aktiverar transfersumman, dvs det som betalats till den säljande klubben. Två av klubbarna nämner att de även aktiverar villkorade klausuler, då de förekommer, vid den tidpunkt villkoren uppfylls. Intressant är att Landskrona, trots att de är noga med att poängtera att man följer SvFF:s regler, aktiverar både signing fees och agentkostnader. Djurgårdens Fotbolls AB (alltså inte föreningen) och Malmö FF aktiverar endast transfersumman.

5.1.4 Avskrivning

Enligt SvFF:s regelverk skall de spelare som aktiveras som tillgångar i fotbollsklubbarnas balansräkningar skrivas av under kontraktstiden. Här är SvFF:s regler i linje med RR 15 och IAS 38. Principen bakom detta är att kostnader skall matchas mot intäkter. Eftersom en spelare förväntas generera intäkter under hela sin kontraktstid är det naturligt att anskaffningskostnaden skall spridas ut över samma perioder som intäkterna för att ge en mer rättvisande bild. Förutom matchningsprincipen så motiveras aktiverings-/avskrivningsmöjligheten med att klubbarna inte ska behöva ta stora engångskostnader i resultaträkningen vissa år och därmed riskera stora förluster som kan urholka det egna kapitalet.

5.1.5 Nedskrivning

Huruvida nedskrivning av spelare skall ske eller inte framgår inte tydligt i SvFF:s regler, vilket det gör i RR 17, IAS 36 samt ÅRL. Catharina Pranhäll på BFN säger att fotbollsklubbarna måste följa lagen (ÅRL) och därmed skall de göra nedskrivningsprövningar vid behov, t ex då en spelare blir långtidsskadad eller slutar. I SvFF:s regelverk står det att spelare som slutar skall tas bort ur balansräkningen, men skadade spelare nämns inte alls. Det verkar emellertid inte vara så ofta förekommande bland de allsvenska klubbarna att spelare skrivs ned. Lena Mattsson-Wall på IFK Göteborg nämner dock att det är tillåtet och att IFK gjorde det för ett antal år sedan.

5.1.6 Uppskrivning

RR 15 behandlar inte uppskrivning av immateriella tillgångar medan Svenska Fotbollsforbundet (2003) uttryckligen förbjuder uppskrivning av spelare i sina ekonomiregler för klubbarna. Smith (2000) och Thorell (1999) påpekar också att uppskrivning av immateriella tillgångar inte är tillåten. IAS 38, som endast *skall* användas av noterade koncerner och som *får* användas av onoterade koncerner, tillåter dock att immateriella tillgångar värderas till verkligt värde om det finns en aktiv marknad. Har en immateriell tillgång ökat i värde får tillgången skrivas upp. Med tanke på att en del av de allsvenska klubbarna är onoterade koncerner har de möjlighet⁸ att tillämpa vissa IAS-regler. Därför skulle en uppskrivning av immateriella tillgångar (genom användande av omvärderingsmetoden) kunna vara inom teoretiskt räckhåll för några av klubbarna. Möjligheten till uppskrivning faller dock på två punkter. Dels står det uttryckligen i SvFF:s elitlicens att det inte är tillåtet och ett brott mot detta kan innebära uteslutning ur Allsvenskan och dels är det svårt att argumentera för att dagens spelarmarknad utgör en aktiv marknad. Ingen av representanterna för de allsvenska klubbarna nämner heller att de har gjort några uppskrivningar, utan det verkar som att klubbarna följer SvFF:s regler och därigenom antar en försiktig redovisning av spelarna.

5.2 Hur en mer rättvisande bild kan uppnås

I vår andra frågeställning utgår vi från våra respondenters svar på frågan om de anser att de allsvenska klubbarna uppvisar en rättvisande bild genom sin redovisning av spelarna. Vi frågade också på vilket sätt redovisningen av spelare skulle kunna ändras för att uppvisa ett resultat och en ställning som på ett bättre sätt avspeglar verkligheten i

⁸ Om de är aktiebolag, ekonomiska föreningar eller handelsbolag.

fotbollsklubbarna. Vi kopplar empirisvaren till existerande redovisningsregler och redovisningsteori samt till diskussionen kring humankapital.

5.2.1 Rättvisande bild och användarna

Enligt Årsredovisningslagen skall redovisningen ge en rättvisande bild av företagets (eller klubbens) finansiella ställning och resultat. Vad som uppfattas som rättvisande är sett utifrån användarens perspektiv. För börsnoterade företag är aktieägarna och investerarna de främsta intressenterna. De viktigaste externa intressenterna hos onoterade företag är ofta banker och skattemyndighet, eftersom ägarna i mindre företag har större insyn i verksamheten. Problem kan givetvis uppstå när olika intressenter har olika syn på vad en rättvisande bild är. Därför är det, enligt IASB, mer praktiskt att se det som att en rättvis bild uppnås genom att företag följer gällande redovisningsregler och ger sina finansiella rapporter kvalitativa egenskaper. Den anglosaxiska synen är dock mer öppen för avvikelser från lagar och regler om dessa avvikelser bättre avbildar den ekonomiska verksamheten i företaget.

En av de främsta intressenterna till allsvenska fotbollsklubbar är Svenska Fotbolls-förbundet, som ska se till att de regler som satts upp efterföljs. Skatteverket har hittills inte lagt så stor uppmärksamhet på ideella föreningar eftersom de inte ska gå med vinst. Allteftersom de ideella fotbollsföreningarnas omsättning och resultat ökar i form av bland annat stigande publik-, reklam- och försäljningsintäkter blir de ideella föreningarna givetvis mer intressanta för Skatteverket. Enligt Catharina Pramhäll på BFN har Skatteverket gjort förfrågningar vad gäller SvFF:s regler och redovisning för fotbollsklubbar. Ur en statlig synvinkel kan det argumenteras för att allsvenska klubbar gör sig bättre som aktiebolag eftersom ideella föreningar inte är skatteskyldiga i samma omfattning.

De flesta av intervjupersonerna anser att fotbollsklubbarna uppvisar en rättvisande bild. Lars Mattsson på Kalmar FF nämner dock att Kalmars val att direkt kostnadsföra externa spelarförvärv kan ses som mindre rättvisande redovisning. Han menar att en aktivering av spelarförvärv bättre skulle motsvara verkligheten, eftersom kostnaderna därigenom matchar intäkterna över tiden. Det är dock oklart ur vems perspektiv redovisningen är rättvisande. Smith (2000) och IASB (2001) menar att om reglerna följs så kan det anses att en rättvisande bild uppvisas. Att framför allt representanterna för de allsvenska klubbarna anser att deras redovisning av spelare ger en rättvisande bild kan därför härledas till att klubbarna i de flesta fall följer SvFF:s regler. Möjligtvis har klubbarna inte reflekterat över om redovisningen egentligen avspeglar verkligheten.

5.2.2 Humankapital

Huruvida spelare ska aktiveras i balansräkningen eller inte kan relateras till diskussionen som förs kring redovisning av humankapital. I takt med att antalet kunskapsföretag i samhället ökar har också debatten kring redovisningen av de anställda ökat. I kunskapsintensiva företag utgör personalen en av företagets viktigaste tillgångar, om inte den allra viktigaste. Därför kan det tyckas fel att inte personalen får aktiveras i balansräkningen. Företagen visar med andra ord inte upp en rättvisande bild av dess finansiella ställning. Inte sällan är ett kunskapsföretags marknadsvärde många gånger högre än vad balansräkningen visar. Två viktiga argument mot att aktivera personalen i balansräkningen är att 1) företaget inte har kontroll över tillgången och 2)

anskaffningsvärdet kan inte beräknas på ett tillförlitligt sätt. Även om det skulle vara relevant att aktivera de anställda i balansräkningen skulle informationen inte vara tillförlitlig eftersom det i nuläget inte finns någon bra och accepterad metod att beräkna värdet på personalen. Det är alltid en avvägning mellan de kvalitativa egenskaperna tillförlitlighet och relevans, där många anser att tillförlitligheten – eller bristen på – väger över i detta fall. Pranhäll på BFN menar dock att all information inte behöver komma genom balansräkningen. Hon menar att möjligheten finns att skriva om fotbollsspelare, liksom anställda, i årsredovisningen. Pranhälls åsikt kan anses ha stöd i ÅRL (2 kap, 3 §): om det behövs för att ge en mer rättvisande bild skall tilläggsupplysningar lämnas. Smith och Parr (2003) påpekar att åsikterna angående redovisning av personal i stort kan delas upp i fyra olika inriktningar. Dels finns det personer som, liksom Pranhäll, anser att mer tilläggsupplysningar om personalen bör ges, men att ändringar i balans- och resultaträkning inte är nödvändig. Dels finns det personer som anser att anställda skall ingå i balansräkningen. Sedan finns det de som anser att redovisningen är bra som den är, medan andra vill göra om redovisningsreglerna helt.

Likheten mellan fotbollsspelare i allsvenska klubbar och anställda i kunskapsintensiva företag är att de med största sannolikhet utgör den viktigaste inkomstkällan för klubben respektive företaget. Den främsta skillnaden är att samtliga fotbollsspelare har kontrakt som ger klubben kontroll över dem på ett sätt som inte företag har över sina anställda. Anställda kan, efter en bestämd uppsägningstid, lämna företaget när de vill utan konsekvenser. Spelare som lämnar sin klubb under gällande kontrakt får inte spela för någon annan klubb under kontraktstiden och klubben har rätt till ersättning för kontraktsbrott. En annan skillnad mellan fotbollsspelare och anställda är att spelare ”köps”, dvs fotbollsklubben betalar en summa pengar för rättigheten att använda spelaren. Därmed finns det ett anskaffningsvärde på spelaren som kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Med andra ord, de två viktigaste argumenten mot att aktivera anställda i balansräkningen – kontrollaspekten och beräkning av anskaffningsvärdet – är eliminerade när det gäller förvärvade fotbollsspelare. Våra intervjupersoner är överens: gällande regler att aktivera externt förvärvade spelare i balansräkningen och skriva av dem över kontraktstiden är bra.

5.2.3 Alternativa värderingsmetoder

Diskussionen kring en rättvisande bild i fotbollsklubbarnas redovisning kan dock föras vidare till frågan om inte alla spelare bör aktiveras för att ge en mer rättvisande bild av fotbollsklubbarnas finansiella ställning. Att tillgångar som har en ekonomisk livslängd på flera år ska aktiveras och skrivas av systematiskt under nyttjandeperioden kan också kopplas till periodiseringsprincipen, som är ett av de grundläggande antagandena i IASB:s föreställningsram. Kostnaderna skall matchas över de perioder som klubben förväntar sig att intäkter som härrör tillgången skall inflyta. Vissa intervjupersoner anser att det rent teoretiskt skulle kunna ge en mer rättvisande bild om klubbarna aktiverade alla spelarna. Samtliga intervjupersoner är dock överens om att det inte praktiskt skulle kunna fungera att aktivera t ex egna spelare och Bosman-fall i redovisningen. Det stora problemet är till vilket värde dessa spelare skulle tas upp i balansräkningen. Enligt IASB:s föreställningsram finns det fyra värderingsmetoder av tillgångar. Nedan diskuterar vi huruvida fotbollsspelare skulle kunna värderas enligt dessa metoder. Vi vill på detta sätt skapa oss en uppfattning om vilken av metoderna som är mest lämplig för att uppnå en rättvis bild i redovisningen.

Historisk kostnad

Den första, och den absolut vanligaste, värderingsmetoden för tillgångar är *historisk kostnad*. Det är också den metod som förespråkas både i SvFF:s ekonomiregler och i RR 15. Metoden innebär att tillgångar värderas till anskaffningsvärdet, dvs det som klubben betalat för att få rättigheten till spelaren. När det gäller externa förvärv är det, som diskuterats tidigare i analysen, inga egentliga problem. Frågan gäller i sådana fall vilka utgifter som skall ingå i anskaffningsvärdet. Djurgården, på grund av sitt investeringsbolag, kan även aktivera spelare som inte köpts externt, om DFAB bestämmer sig för att investera i spelaren. Detta möjliggörs genom att bolaget betalar en viss summa till föreningen, och därmed uppstår ett verifierbart anskaffningsvärde för spelaren. Hammarby tar, som tidigare nämnts, upp spelarförvärv både från externa klubbar och från sin ideella förening. Samma sak gäller som för Djurgården: eftersom en transfersumma finns uppstår ett verifierbart anskaffningsvärde, vilket är ett av kraven för att en tillgång ska få aktiveras i balansräkningen. Övriga klubbar tar däremot inte upp egna spelare eller Bosman-fall. Detta motiveras dels med att det inte är tillåtet enligt SvFF:s regelverk och dels för att det inte finns något tillförlitligt anskaffningsvärde. Enligt ovanstående resonemang kan historisk kostnad kopplas till den kvalitativa egenskapen tillförlitlighet. Anskaffningsvärdet ska kunna verifieras av en oberoende person och därför måste det vara baserat på utgifter som lätt går att kopplas till förvärvet.

Återanskaffningsvärde

Den andra värderingsmetoden är *återanskaffningsvärde*. Denna metod är, enligt RR 15 och IAS 38, i dagsläget inte tillåten för värdering av immateriella tillgångar. Den innebär att spelarna skulle aktiveras till det belopp som motsvarar den utgift som klubben skulle ha om den ersatte alla spelarna, dvs gick ut och köpte en helt ny spelartrupp av samma kvalitet som den redan befintliga. En sådan värdering skulle vara oerhört svår och komplicerad att genomföra och med största sannolikhet även präglas av en alltför stor subjektivitet. Kanske finns det inte ens tillräckligt med kvalificerade spelare tillgängliga. Försiktighetsprincipen och bristen på tillförlitlighet talar emot denna metod, och vi kan inte se att någon på ett övertygande sätt skulle kunna argumentera för användandet av återanskaffningsvärde när det gäller värdering av fotbollsspelare.

Nettoförsäljningsvärde

Den tredje metoden är värdering till *nettoförsäljningsvärde*, dvs värdering till det belopp spelarna uppskattningsvis skulle kunna säljas för på balansdagen. Om fotbollsklubbarna använde sig av denna metod skulle en mer rättvisande bild eventuellt kunna uppnås. Det anskaffningsvärde som används i gällande regelverk är nämligen ofta långt ifrån spelarens marknadsvärde, vilket också påpekas av Peter Pankko, revisor på SET Revision. Dessutom skulle denna metod kunna inkludera samtliga spelare, och inte bara externt förvärvade spelare. Problemet är, precis som Smith (2000) och samtliga intervjuade revisorer uppmärksammar, att det inte alltid finns lättillgängliga och tillförlitliga marknadsvärden. IAS 38 påpekar också att det sällan finns aktiva marknader när det gäller immateriella tillgångar, vilket är ett krav för att kunna använda sig av verkligt värde. Fotbollsspelare är unika och ingen spelare kan fullt ut jämföras med en annan. Kjell Sahlström på Svenska Fotbollsforbundet nämner också problemet med vilken marknad som skulle användas vid en värdering av spelare till marknadsvärde. Han menar att det skulle bli en stor skillnad i värderingen om exempelvis den spanska eller den svenska marknaden skulle fungera som underlag. Några av intervjupersonerna håller visserligen med om att värdering av spelare till verkligt värde teoretiskt skulle kunna ge en mer rättvisande bild, men samma personer är överens om att en sådan värdering i

praktiken är omöjlig. Frågor som ”vem skulle värdera spelarna?” dyker upp. Lena Mattson-Wall på IFK Göteborg och Joakim Mårbring, revisor på KPMG, menar också att omvärderingar skulle behöva ske ofta, kanske dagligen, och det skulle kunna innebära stora svängningar i en spelares värde, beroende på form och skador. Subjektiva bedömningar skulle således påverka både balans- och resultaträkningen. Både Sahlström och Pankko påpekar risken med att värdera spelare för högt i balansräkningen. Det skulle innebära en uppblåst balansräkning som vid en kraftig minskning av spelarnas marknadsvärde plötsligt kollapsar och det kan få förödande konsekvenser för klubbarna. Flera intervjupersoner nämner också problemet med att det skulle vara lätt att manipulera värdet på spelarna och det skulle vara oerhört svårt för exempelvis revisorer att kontrollera riktigheten i värdena. Återigen ser vi ett exempel på en avvägning i redovisningen mellan de kvalitativa egenskaperna relevans och tillförlitlighet. Det skulle definitivt vara relevant att värdera samtliga spelare till verkligt värde om det gick att genomföra på ett bra sätt. I dagsläget är det dock ingen av våra intervjupersoner som kan se hur detta skulle kunna ske på ett tillförlitligt sätt. Värderingsmetoden går också emot försiktighetsprincipen eftersom spelarna lätt skulle kunna övervärderas. Ska denna metod fungera krävs det att en oberoende organisation värderar samtliga spelare i allsvenskan.

Diskonterat framtida värde

Den sista värderingsmetoden är *diskonterat framtida värde*, dvs tillgången värderas efter de positiva kassaflöden den förväntas inbringa under sin nyttjandeperiod. För fotbollsspelare rör det sig om publikintäkter och eventuella försäljnings- och sponsorintäkter från supporterartiklar. Denna metod skulle kunna vara mer aktuell om klubbarna fick värdera hela truppen samtidigt. Tillgångar måste dock värderas individuellt enligt gällande svenska regler och därför kan även denna värderingsmetod ses som icke tillförlitlig. Om det blev tillåtet att värdera vissa tillgångar som en grupp skulle eventuellt detta alternativ kunna bli mer aktuellt. Det är mycket svårt att uppskatta hur mycket en viss spelare skulle inbringa till klubben, eftersom fotboll är en lagsport där laget som helhet når framgångar och genererar intäkter till klubben. Att en värdering av spelarna till framtida värde skulle vara svårt är något som bland annat Roger Alvensson på MFF och Catharina Pramhäll på BFN håller med om.

6 Diskussion och slutsats

Inledningsvis i detta kapitel diskuterar vi några av de mest intressanta aspekterna av det som framkommit under arbetet med uppsatsen. Utgångspunkten är våra två frågeställningar och diskussionen kring empirisvaren präglas till stor del av våra egna tankar och funderingar kring redovisningen av spelare. Efter diskussionen presenterar vi de slutsatser som vi har kommit fram till. Slutligen ger vi förslag till fortsatt forskning.

6.1 Hur spelare redovisas i allsvenska fotbollsklubbar

Syftet med vår första frågeställning var att ta reda på hur allsvenska fotbollsklubbar redovisar sina spelare och varför. För att få en uppfattning om hur klubbarna bör göra började vi vår undersökning med att studera de svenska redovisningsreglerna. Eftersom RR och BFNAR inte specifikt behandlar redovisning av fotbollsspelare fick vi dock inte någon klar bild av hur fotbollsklubbarna bör redovisa sina spelare. Att fotbollsspelare är en slags immateriell tillgång är relativt odiskutabelt. Däremot är det inte lika klart om fotbollsspelare är att jämföras med anställda på företag eller om de bör ses som rättigheter för klubbarna. Eftersom RR 15 förbjuder företag att aktivera sina anställda skulle heller inte fotbollsspelare få aktiveras om den tolkningen används. Spelarna skriver dock kontrakt med klubbarna, vilket innebär att klubbarna har en rättighet att använda spelarna. Rättigheter, såsom copyrights och patent, tillåts i RR 15 att aktiveras i balansräkningen och skrivs av över sin beräknade livslängd, vilket i de flesta fall överensstämmer med hur länge företaget har den legala rättigheten.

Relativt tidigt i vår undersökning blev vi dock varse om att Svenska Fotbollsförbundet har satt upp specifika redovisningsregler som fotbollsklubbarna i de högsta divisionerna måste följa. Följs inte dessa regler, eller om klubben uppvisar ett negativt eget kapital, har SvFF rätten att flytta ned klubben en division. SvFF har därigenom en stor makt över de allsvenska klubbarna, eftersom ingen klubb vill riskera att flyttas ned från Allsvenskan. SvFF:s ekonomiregler ger fotbollsklubbarna valet att antingen aktivera eller direkt kostnadsföra vissa utgifter som rör externa förvärv. Utgifter som rör spelare som inte förvärvats externt får däremot inte aktiveras i balansräkningen. Med den utgångspunkten intervjuade vi representanter från sex olika allsvenska klubbar för att se hur väl de följer SvFF:s regler, och huruvida de har valt att kostnadsföra eller aktivera sina spelarförvärv. Det visade sig att fem av klubbarna aktiverar externa spelarförvärv medan en klubb (Kalmar FF) kostnadsför förvärven direkt. Även Djurgårdens fotbollsförening kostnadsför emellertid samtliga utgifter som rör spelarförvärv, men eftersom deras investeringsbolag aktiverar ett antal spelare gör vi som Svenska Fotbollsförbundet och ser till helheten.

Vi finner det anmärkningsvärt att två av de fem fotbollsklubbarna som har valt att aktivera externt förvärvade spelare även har hittat sätt att aktivera andra spelare. Dessa sätt är starkt förknippade med klubbarnas val av associationsform och organisationsstruktur. Hammarby aktiverar exempelvis "egna spelare", som elitverksamheten förvärvat från sin ungdoms- och juniorverksamhet. Djurgården, via sitt investeringsbolag, aktiverar samtliga spelare som bolaget väljer att investera i. Svenska Fotbollsförbundet har dock en god inblick i hur de allsvenska klubbarna redovisar och SvFF har, så vitt vi vet, inte framfört några klagomål på Hammarbys och Djurgårdens sätt att redovisa sina spelare. Vi var i analysen inne på att anledningen till att SvFF godkänt aktiveringen av andra än externt förvärvade spelare kan vara att det faktiskt finns ett verifierbart och tillförlitligt

anskaffningsvärde tillgängligt; en transfersumma har betalats till en annan organisation och detta belopp skulle kunna ses som ett tillförlitligt anskaffningsvärde. Trots det kan det givetvis ifrågasättas hur ”tillförlitligt” detta värde egentligen är eftersom det rör sig om transaktioner mellan två organisationer som med största sannolikhet inte är helt oberoende av varandra.

Efter att ha intervjuat ett antal representanter för allsvenska klubbar kan vi fastslå att de flesta klubbarna aktiverar sina spelarförvärv. Varför de har valt att aktivera istället för att kostnadsföra är dock inte lika klart. Den bästa förklaringen är troligen att aktivering av spelarförvärv sprider ut utgifterna över flera perioder. Skulle klubbarna kostnadsföra utgifterna direkt finns det en uppenbar risk för kraftigt negativa resultat de år klubbarna gör dyra spelarförvärv. Stora negativa resultat ökar risken att det egna kapitalet urholkas, vilket är något som de allsvenska klubbarna givetvis vill undvika. Ett negativt eget kapital kan innebära att SvFF tvingar klubben till nedflyttning. Det kan självklart också leda till att klubben går i konkurs.

Kalmar har som enda klubb i Allsvenskan valt att kostnadsföra sina spelarförvärv direkt. En förklaring till valet är, enligt Lars Mattsson, att Kalmar inte har gjort några dyra spelarförvärv de senaste åren. Vi anser att detta kan ses som en rimlig förklaring eftersom små utgifter inte påverkar resultatet i någon större utsträckning. Om det rör sig om relativt oväsentliga belopp kan det vara bättre att kostnadsföra än att aktivera en obetydlig post i balansräkningen. I sina regler påpekar dock SvFF vikten av att vara konsekvent i sitt val. Kalmar kan därför inte byta metod hur som helst om klubben ett år skulle köpa in ett par dyra spelare. Mattsson motiverar också Kalmars val att kostnadsföra med den försiktighet som bör råda i redovisningen. Vi håller med om att en direkt kostnadsföring kan motiveras med försiktighetsprincipen, men anser samtidigt att denna princip motverkar den rättvisande bild som också bör eftersträvas i redovisningen. Enligt vår uppfattning är redovisningen i klubbarna som aktiverar externa spelarförvärv förvisso fortfarande en bit ifrån en tillfredsställande avspeglning av verkligheten, men ändå ett steg i rätt riktning. Svenska Fotbollsförbundet kräver emellertid att Kalmar lämnar upplysningar i sina noter om hur mycket spelarna skulle ha värderats till om klubben istället aktiverat sina spelare. Vill en läsare av årsredovisningen jämföra Kalmar med andra allsvenska klubbar kan han eller hon alltså göra det.

Enligt SvFF:s regler ska transfersumman (det belopp den förvärvande klubben betalar till den säljande klubben) samt eventuella villkorade klausuler (då kraven för dem uppfylls) ingå i anskaffningsvärdet för en förvärvad spelare. Vad de allsvenska klubbarna faktiskt inkluderar i anskaffningsvärdet skiljer sig däremot till viss del åt. Samtliga klubbar hävdar dock att de följer SvFF:s regler. Därför ställer vi oss frågande till om klubbarna är tillräckligt pålästa om vad som gäller. Eventuellt tolkar klubbarna reglerna på ett annat sätt och anser att deras sätt ger ett mer tillförlitligt anskaffningsvärde. Återigen bör dock tilläggas att Svenska Fotbollsförbundet är väl insatt i hur de allsvenska klubbarna redovisar, vilket gör att vi förutsätter att det finns godtagbara anledningar till varför beräkningen av anskaffningsvärde skiljer sig åt mellan klubbarna. Jämförbarheten mellan klubbarna borde dock minska när inte alla klubbar gör på samma sätt.

6.2 Hur en mer rättvisande bild kan uppnås

Syftet med vår andra frågeställning var att undersöka möjligheten att uppnå en mer rättvisande bild när det gäller de allsvenska fotbollsklubbarnas redovisning av sina spelare. Vår utgångspunkt var, som framgår av frågeställningen, att nuvarande sätt att redovisa spelare kanske inte helt överensstämmer med den rättvisande bild som redovisningen avser att uppnå. Vad begreppet ”rättvisande bild” innebär är dock inte självklart. Vi tolkar det som att redovisningen ska avspejla verkligheten i så stor utsträckning som möjligt. Eftersom inte alla spelare (eller rättigheten till spelarna) aktiveras i balansräkningen - och de spelare som faktiskt aktiveras ofta är värda mer än den summa de är upptagna till - ställer vi oss tveksamma till om de allsvenska fotbollsklubbarna verkligen avbildar verkligheten. Vårt synsätt kan kopplas till den anglosaxiska synen av en rättvisande bild och till en värdering till verkligt värde. Ett annat synsätt är att varje användare själv avgör vad som är rättvisande, vilket kan vara helt olika beroende på vilken användare som tillfrågas. Ytterligare ett synsätt, som bland annat IASB framhåller, är att redovisningen är rättvisande om redovisningsregler har följts och de finansiella rapporterna har getts kvalitativa egenskaper.

Representanterna för de allsvenska klubbarna tycker att klubbarna uppvisar en rättvisande bild i sin redovisning. Frågan är då vad de anser att en rättvisande bild är, eller för vem redovisningen är rättvisande. Vi tolkar det som att representanterna anser att de uppvisar en rättvisande bild eftersom de, med några mindre undantag, följer SvFF:s regelverk. Eftersom SvFF har en sådan makt över klubbarna ligger det i samtliga klubbars intresse att följa deras regelverk. Några av representanterna svarade att en värdering till verkligt värde rent teoretiskt vore intressant och möjligen mer rättvisande. Alla intervjupersoner var dock överens om att en värdering till verkligt värde i praktiken är ogenomförbart. De menar att ett tillvägagångssätt där spelare värderas till marknadsvärde skulle medföra alltför stora inslag av subjektivitet och sakna nödvändiga kvalitativa egenskaper som tillförlitlighet och verifierbarhet. Samtliga representanter från de allsvenska klubbarna, Svenska Fotbollsförbundet, Bokföringsnämnden och revisorerna anser således att den nuvarande hanteringen av spelare i redovisningen är den mest lämpliga. Något som däremot skulle kunna diskuteras är vad som bör ingå i anskaffningsvärdet. Revisorn Berth Hilmersson anser till exempel att både signing fee och agentkostnader bör ingå i anskaffningsvärdet, eftersom de ofta utgör väsentliga belopp. Att inkludera dessa utgifter i anskaffningsvärdet skulle vara mer rättvisande. Vi håller med Hilmersson och ställer oss frågande till varför SvFF inte tillåter detta. Enligt vår uppfattning borde det vara relativt enkelt och tillförlitligt att inkludera dessa belopp. Flera av intervjupersonerna hävdar att de ser signing fees som lön, men vi anser att det är en kostnad kopplad till förvärv av spelare och som därför bör ingå i anskaffningsvärdet.

Vi står fast vid vår utgångspunkt att de allsvenska klubbarna i dagsläget inte uppvisar en helt rättvisande bild, eftersom värdet av spelarna som är aktiverade i balansräkningen kraftigt understiger den totala spelartruppens verkliga värde. Under arbetet med uppsatsen har vi dock kommit fram till att det, åtminstone i dagsläget, inte är möjligt att tillförlitligt värdera spelarna på något annat sätt. Därför är vi beredda att hålla med våra intervjupersoner om att SvFF:s regler är den mest lämpliga lösningen i nuläget. Vi anser ändå att det är bättre att aktivera en del av spelarna till ett lägre och mer tillförlitligt värde, än att inte aktivera några spelare alls.

6.3 Slutsats

Vårt syfte med uppsatsen var dels att undersöka hur allsvenska fotbollsklubbar redovisar sina spelare och varför och dels hur allsvenska fotbollsklubbar ska kunna uppnå en mer rättvisande bild i sin redovisning. Nedan följer de slutsatser vi har kommit fram till.

- *Hur redovisar allsvenska fotbollsklubbar sina spelare och varför?*

SvFF ger de allsvenska klubbarna en valmöjlighet att aktivera eller kostnadsföra externt förvärvade spelare. Fem av de sex intervjuade allsvenska klubbarna aktiverar externt förvärvade spelare. Kalmar är den enda av de allsvenska klubbarna som direkt kostnadsför samtliga utgifter relaterade till spelare. Hammarby och Djurgården tar även upp spelare som kommit till klubben på annat sätt, vilket möjliggörs genom deras associations- och organisationsformer. Av de klubbar som aktiverar spelare inkluderar samtliga transfersumman i anskaffningsvärdet. Landskrona inkluderar även signing fees och agentkostnader i anskaffningsvärdet, medan IFK Göteborg och Malmö FF inkluderar villkorade klausuler. Hammarby och Djurgården inkluderar endast transfersumman. De allsvenska klubbarna följer SvFF:s ekonomiregler eftersom det finns ett starkt incitament för klubbarna att följa dessa regler i form av risken att bli nedflyttade en division. Anledningen till att de flesta klubbarna har valt att aktivera beror på att de vill fördela kostnaderna över flera perioder, annars kan effekten på resultatet bli väldigt stor. Alltför stora negativa resultat, exempelvis på grund av dyra spelarinköp, kan riskera att urholka klubbarnas egna kapital. Ett negativt eget kapital kan dels innebära att klubben tvingas flytta ned en serie och dels leda till en konkurs. Att Kalmar valt att kostnadsföra sina externt förvärvade spelare har att göra med att de inte har köpt några relativt dyra spelare de senaste åren och därför inte har några väsentliga belopp att aktivera.

- *Hur kan allsvenska fotbollsklubbar uppnå en mer rättvisande bild i sin redovisning?*

Trots att vår utgångspunkt var att hitta ett värderingssätt av spelare som gör att en mer rättvisande bild uppnås i redovisningen har vi kommit fram till att nuvarande sätt är det mest lämpliga. I dagsläget finns det inga alternativa värderingssätt av spelare som bättre motsvarar de krav som ställs på redovisningen.

6.4 Fortsatt forskning

- Hur redovisas fotbollsspelare i klubbar i andra länder i Europa, där fotbollen omsätter stora belopp? Fotbollsklubbar i England, Spanien, Italien och Tyskland är tänkbara studieobjekt.
- I USA omsätter sporter som amerikansk fotboll, baseball och basket mycket stora summor. Det skulle därför vara intressant att undersöka hur amerikanska klubbar inom sådana lagsporter redovisar sina spelare. Vad säger till exempel U.S. GAAP om redovisning av idrottsmän? Finns det, till skillnad från svenska redovisningsregler, tydliga regler?

Källförteckning

TRYCKTA KÄLLOR

- American Accounting Association (1996), *A Statement of Basic Accounting Theory*, Sarasota, FL.
- Andersen I. (1998), *Den uppenbara verkligheten – Val av samhällsvetenskaplig metod*, Studentlitteratur, Lund.
- Bounfour, A. (2003), *The Management of Intangibles The Organisation's most valuable assets*, Routledge, London.
- Edvinsson, L., Malone, M.S. (1997), *Det intellektuella kapitalet*, Liber Ekonomi, Malmö.
- Ericsson L. T., Wiedersheim-Paul F. (1999), *Att utreda, forska och rapportera*, Liber, Malmö.
- Falck, J. (1999), *Konsekvenser av en ombildning från ideell förening till IdrottsAB*, Lunds Universitet.
- FARs Samlingsvolym Del I (2005), FAR Förlag AB, Stockholm. [RR 15, BFL, ÅRL, ABL]
- Gröjer, J-E., Johansson, U. (1996), *Personalekonomisk redovisning och kalkylering*, Arbetskyddsnämnden, Stockholm.
- Halvorsen K. (1992), *Samhällsvetenskaplig metod*, Studentlitteratur, Lund.
- Hermanson, R.H., Don Edwards, J., Maher, M.W. (1998), *Accounting a business perspective*, The McGraw-Hill Companies, Inc., USA
- Holme I. M., Solvang B. K. (1997), *Forskningsmetodik – om kvalitativa och kvantitativa metoder*, Studentlitteratur, Lund.
- Johansson, C., Johansson, R., Pautsch, G. (1996), *Redovisning och beskattning*, Gummesons Tryckeri AB, Falköping.
- Johansson, C., Johansson, R., Marton, J., Pautsch, G. (2004), *Extern redovisning*, Bonnier Utbildning AB, Stockholm.
- Kieso, D.E., Weygandt, J.J., Warfield, T.D. (2001), *Intermediate Accounting*, John Wiley & Sons, Inc., USA.
- Lekvall P., Wahlbin C. (2001), *Information för marknadsföringsbeslut*, IHM Förlag, Göteborg
- Lundahl U., Skärvad P-H. (1992), *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*, Studentlitteratur, Lund.

Niklasson, U. (2005), *Fotboll – en bransch värd 100 miljarder*, Göteborgs-Posten, 2005-05-02.

Patel R., Davidson B. (1994), *Forskningsmetodikens grunder – att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, Studentlitteratur, Lund

Pramhäll, C., Wikerfelt, S. (2004), *Nya redovisningsregler nästa år – vad gäller och varför*, Balans nr 12, 2004.

Scheaffer, R.L., Mendenhall III, W., Ott, R.L. (1996), *Elementary Survey Sampling*, Duxbury Press, USA.

Smith, Dag (2000), *Redovisningens Språk*, Studentlitteratur, Lund.

Smith, G.V., Parr, R.L. (2003), *Valuation of Intellectual Property and Intangible Assets*, John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, NJ

Thorell, P. (1999), *Företagens redovisning grundläggande räkenskapsförståelse*, Iustus förlag AB, Uppsala.

INTERNET KÄLLOR

IAS 38 (2003), *Internationell redovisningsstandard IAS 38 Immateriella tillgångar*, Europeiska unionens officiella tidning, Nr L 261.

Tillgänglig: <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003R1725:SV:HTML> [2005-05-31]

IASB (2001), *Föreställningsram för utformning av finansiella rapporter*.

Tillgänglig: http://europa.eu.int/comm/internal_market/accounting/docs/ias/200311-comments/ias-200311-comments_sv.pdf [2005-04-26]

Riksidrottsförbundet (2005), *Skatter och avgifter*.

Tillgänglig: <http://www.rf.se/files/{2BF30CB1-8704-4E02-899D-86AF3D5F12D1}.pdf> [2005-04-12]

Sahlström, K. (2005), *Analys av allsvenska föreningarnas ekonomi 2004*, Svenska Fotbollsförbundet.

Tillgänglig: <http://www.svenskfotboll.se/files/%7B665409D9-888E-4D20-AECC-307925171438%7D.pdf> [2005-05-02]

Skatteverket (2005), *Bokföringsskyldighet för ideella föreningar*.

Tillgänglig: <http://www.skatteverket.se> [2005-04-12]

Svenska Fotbollsförbundet (2003), *Anvisningar till elitlicensens ekonomikriterier*.

Tillgänglig: <http://www.svenskfotboll.se/files/{CFF25CB3-5F88-4471-B754-F88CF0989D37}.pdf> [2005-04-12]

MUNTliga Källor

Alvesson, R., Ekonomichef/Financial Manager, Malmö FF, 2005-04-21

Berggren, H., Redovisningsansvarig, Djurgårdens IF Fotbollsförening, 2005-04-21

Hilmersson, B., Auktoriserad revisor, Acrevi Revision, 2005-05-02

Mattsson, L., Ekonomiansvarig, Kalmar FF, 2005-05-18

Mattsson-Wall, L., Administrativ chef med ansvar för ekonomi, IFK Göteborg, 2005-04-26

Mårbring, J., Revisor, KPMG, 2005-05-03

Palm, J., Ekonomichef, Hammarby Fotboll, 2005-04-26

Pankko, P., Auktoriserad revisor, SET Revision, 2005-04-21

Pramhäll, C., Bokföringsnämnden, 2005-04-25

Sahlström, K., Ekonomichef, Svenska Fotbollsförbundet, 2005-04-21

Torpling, C., Kanslist, Landskrona BoIS, 2005-04-21

Bilaga 1: Intervjuguider

Frågor till fotbollsklubbarna

- Vilken associationsform? Om IF – finns några planer på att bli AB?
- Vilket/vilka regelverk följs i redovisningen? (RR, BFNAR osv)
- Hur hanterar ni spelare i redovisningen? Varför gör ni som ni gör? Vilket regelverk stödjer er redovisning?
- Anser ni att klubben i dagsläget uppvisar en rättvisande bild? Förklara. (Ev idé om bättre sätt)
- Hur beräknas anskaffningsvärdet? (av förvärvade spelare) Finns det några svårigheter i beräkningen av anskaffningsvärdet? Bör några andra utgifter inkluderas i AV?
- Hur hanteras förlängning av en spelares kontrakt? Bör man öka AV och/eller förlänga avskrivningstiden för att uppnå en mer rättvisande bild? Om man ökar AV, vilket belopp ska användas då?
- Hur hanteras egna spelare i redovisningen? Hur skulle de kunna aktiveras i redovisningen för att ge en mer rättvisande bild?
- Hur hanterar ni spelare som kommer gratis till klubben? Hur skulle de kunna aktiveras i redovisningen för att ge en mer rättvisande bild?
- Skulle det vara möjligt att värdera spelarna till verkligt värde (dvs det de skulle kunna säljas för på balansdagen)? Varför inte/Hur skulle det i så fall gå till och vem skulle värdera spelarna?
- Hur gjorde ni innan SvFF:s elitlicens?

Frågor till Svenska Fotbollsforbundet

- Hur gick resonemanget när ni arbetade fram nuvarande ekonomikrav? (Framst vad gäller spelare). Hade ni stöd från BFN eller någon annan redovisningsnormsättare?

- Hur tycker du att det har fungerat? Kommentarer/klagomål från klubbarna eller revisorer eller andra?
- Anser du att svenska fotbollsklubbar uppvisar en rättvisande bild? Förklara. (Om nej, ev idé om bättre sätt)
- Vilka redovisningsregler ligger till grund för era regler kring värdering av spelare? Vad är motiveringen till att aktivera spelare i balansräkningen?
- Varför får endast förvärvade spelare aktiveras i BR? Hur resonerade ni när ni beslutade att endast köpeskillingen ska inkluderas i AV?
- Hur motiverar ni att inga andra spelare får aktiveras i balansräkningen? Förs diskussioner om detta eventuellt ska bli möjligt i framtiden?
- Hur skulle man kunna aktivera egna spelare i balansräkningen?
- Hur skulle man kunna aktivera spelare som gått gratis till en klubb i balansräkningen?
- Hur ska man behandla förlängning av ett kontrakt? Bör man öka AV, och i så fall till vilket belopp? Ska avskrivningstiden förlängas?
- Skulle det vara möjligt att värdera spelare till verkligt värde (det de kan säljas för på balansdagen)? Varför inte/Hur skulle det i så fall gå till och vem skulle värdera spelarna?

Frågor till revisorer

- Vad tycker du om SvFF:s ekonomikrav, då främst valet de ger fotbollsklubbarna att aktivera eller kostnadsföra sina spelare?
- Tycker du att det ger en rättvisande bild av fotbollsklubbarnas ekonomiska ställning? Förklara. Hur skulle det kunna förbättras?
- Vad bör ingå i anskaffningsvärdet?

- Hur skulle man kunna aktivera egna spelare i balansräkningen?
- Hur skulle man kunna aktivera spelare som gått gratis till en klubb i balansräkningen?
- Hur ska man behandla förlängning av ett kontrakt? Bör man öka AV, och i så fall till vilket belopp? Ska avskrivningstiden förlängas?
- Skulle det vara möjligt att värdera spelare till verkligt värde (det de kan säljas för på balansdagen)? Varför inte/Hur skulle det i så fall gå till och vem skulle värdera spelarna?

Frågor till bokföringsnämnden

- Vad anser du om SvFF:s ekonomikrav, då främst värdering av spelare? Är de i överensstämmelse med gällande svenska redovisningsregler?
- Hade BFN något med utformandet av SvFF:s regler att göra?
- Anser du att fotbollsklubbarna uppvisar en rättvisande bild? Förklara. Hur skulle det kunna förbättras?
- Vad bör ingå i anskaffningsvärdet?
- Hur skulle man kunna aktivera egna spelare i balansräkningen?
- Hur skulle man kunna aktivera spelare som gått gratis till en klubb i balansräkningen?
- Hur ska man behandla förlängning av ett kontrakt? Bör man öka AV, och i så fall till vilket belopp? Ska avskrivningstiden förlängas?
- Skulle det vara möjligt att värdera spelare till verkligt värde (det de kan säljas för på balansdagen)? Varför inte/Hur skulle det i så fall gå till och vem skulle värdera spelarna?

Bilaga 2: Kort fakta om de allsvenska klubbarna

Nedan presenteras lagen som spelade i Allsvenskan förra året. Samtliga siffror är från räkenskapsåret 2004 och siffrorna anges i Mkr, om inte annat anges. Det redovisade resultatet avser endast fotbollsverksamheten. När det gäller balanserade utgifter för spelarförvärv så kostnadsför Kalmar samtliga utgifter. Djurgårdens fotbollsförening kostnadsför också samtliga utgifter. Observera dock att över hälften av Djurgårdens spelare aktiveras i Djurgårdens Fotboll AB:s balansräkning, men föreningen och investeringsbolaget konsolideras inte (Sahlström, 2005).

	Redovisat resultat	Spelar-omsättning	Intäkter inkl spelarförsälj.	Intäkter exkl spelarförsälj.	Kostnader inkl spelarförvärv	Kostnader exkl spelarförvärv
Malmö FF	4,5	4,7	90,1	74,2	79,3	68,1
Örebro SK	1,6	-2,5	45,1	44,7	36,5	40,5
IFK Göteborg	1,6	1,8	61,9	56,6	60,3	56,8
Djurgårdens IF	1,3	-1,6	61,1	53,0	59,9	50,2
Kalmar FF	1,0	-2,1	26,0	25,5	25,0	22,5
Helsingborgs IF	0,4	0,0	51,3	49,5	51,6	49,7
GIF Sundsvall	0,2	-0,9	28,3	27,8	28,0	26,6
Örgryte IS	0,2	1,6	36,7	32,5	36,5	33,9
Halmstads BK	0,1	3,5	41,9	33,5	43,2	38,4
Trelleborg FF	0,1	2,1	20,1	16,9	20,0	18,9
IF Elfsborg	0,0	-1,9	35,4	34,7	37,8	35,2
Landskrona BoIS	-0,5	4,9	33,9	28,0	34,5	33,5
Hammarby	-2,7	-3,1	67,1	66,6	67,0	67,0
AIK	-12,1	4,3	62,6	54,1	69,6	65,4

	Balanserade utgifter för spelarförvärv	Totalt kapital	Balanserade spelarförvärv i % av totalt kapital	Eget kapital
Malmö FF	23,9	76,8	31,1 %	30,3
Örebro SK	0,4	19,2	2,1 %	0,1
IFK Göteborg	4,0	34,5	11,6 %	11,3
Djurgårdens IF	-	16,1	0,0 %	6,1
Kalmar FF	-	6,9	0,0 %	3,8
Helsingborgs IF	1,4	37,5	3,7 %	0,0
GIF Sundsvall	1,2	7,0	17,1 %	0,4
Örgryte IS	0,4	30,8	1,3 %	1,2
Halmstads BK	1,6	34,1	4,7 %	14,4
Trelleborg FF	1,0	3,8	26,3 %	0,3
IF Elfsborg	1,5	29,7	5,1 %	5,7
Landskrona BoIS	1,8	17,2	10,5 %	8,9
Hammarby	3,8	24,8	15,3 %	6,5
AIK	6,6	65,4	10,1 %	6,7